

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่ง เป็นภัยคุกคามประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ การศึกษาและสารเสพติด มีผลกระทบทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง การท่องเที่ยว การสาธารณสุข และความมั่นคงของประเทศ ในประเทศไทยปัญหาสุขภาพจิตได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น มีความยุ่งยากสลับ ซับซ้อนตามการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้ลุกลามเข้าสู่ชุมชน สถานประกอบการ โรงเรียน สถาบันการศึกษา ถึงแม้ว่าจะมีการปราบปราม การณรงค์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา มาโดยตลอดแล้วก็ตาม แต่สถานการณ์ของปัญหาสุขภาพจิตก็ยังไม่ดีขึ้น

ปัญหาการติดสิ่งเสพติด เป็นปัญหาสาธารณสุขที่มีลักษณะระบาคต่างจากการระบาคของโรคภัยไข้เจ็บอื่น ๆ เป็นปัญหาที่มีลักษณะคล้ายกับการระบาคของอาชญากรรม คือ อาจเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือกลุ่มคนซึ่งก่อให้เกิดการเลียนแบบ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ พฤติกรรมอยากรู้ อยากลอง อาจจะมองได้ว่าปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหาของสังคม ซึ่งในความเป็นจริงปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกันทั้งทางร่างกายและ จิตใจ สาเหตุของการติดยาเสพติด มีสาเหตุผสมผสานกันหลายประการ ทั้งนี้ยังไม่สามารถสรุปได้ อย่างแน่ชัดว่าสาเหตุที่แท้จริงมาจากไหน

1.1.1 สภาพปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

จากผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน พบว่า ผู้ใช้แรงงานบางส่วนใช้ยาเสพติดที่หลากหลายชนิด มากน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของงานแต่ละสาขาอาชีพ ผู้ใช้แรงงานบางกลุ่ม บางส่วน ต้องใช้ยากระตุ้นประสาทเพื่อช่วยให้การทำงานได้ต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาไม่นานไม่ รู้สึกเหน็ดเหนื่อย ทำให้เกิดความรู้สึกระดับกระเจง ซึ่งเป็นการยอมรับกันในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดว่า ยาดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญ และจำเป็นต่อการทำงานเพื่อการดำรงชีพซึ่งปัจจุบันรูปแบบการแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท โดยเฉพาะยาบ้าซับซ้อนขึ้น กล่าวคือนอกจากจะมีคนที่ใช้เพื่อทำงานได้มากเพื่อเพิ่มรายได้แล้ว ยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่ง ใช้ยาบ้าเพื่อให้ร่างกายที่อ่อนเพลียจากการเที่ยวหาความสำราญหลังเลิกงาน สามารถผินทำงานได้ตามปกติในวันรุ่งขึ้น หรือแม้แต่ใช้ยาบ้าเพื่อเอาชนะในการแข่งขันกีฬาที่มีเงินพนันเป็นเดิมพัน

1.1.2 สถานการณ์ด้านยาเสพติดในจังหวัดสตูล

จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดชายแดนทางภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย เป็นเส้นทางผ่านส่งออกยาเสพติดไปยังต่างประเทศ เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงอำนวย มีคลองใหญ่ คลองเล็ก ไหลออกสู่ทะเลอันดามันหลายสาย เขตพื้นที่อำเภอเมือง

อำเภอท่าแพ อำเภอละงูและอำเภอทุ่งหว้า ผู้ค้ายาเสพติดจะใช้พาหนะรถยนต์ที่มีความเร็วสูง หรือเรือประมงที่มีการคัดแปลงซุกซ่อนยาเสพติดลำเลียงส่งออกไปยังประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย จากการประกาศทำสงครามขึ้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติดของรัฐบาลตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 เป็นต้นมา ได้ดำเนินการปราบปราม จับกุมและกักตุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีผู้ค้า ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด มารายงานตัวต่อทางราชการและเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและนำเข้าอบรมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน ส่งผลทำให้สามารถหยุดยั้งการขยายตัวและลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์ การค้าและการแพร่ระบาดของยาบ้าและยาเสพติดอื่น ๆ ลงได้ โดยเฉพาะการลำเลียงยาเสพติดชนิดยาบ้าจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้ามาภายในจังหวัดและส่งออกประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ได้ยุติบทบาทลงแต่ยังคงมีการค้ากัญชาข้ามชาติ โดยนำกัญชาอัดแท่งจากประเทศลาว นำเข้ามาทางจังหวัดหนองคาย สกลนครและลำเลียงผ่านจังหวัดสตูล ออกสู่ทะเลไปยังประเทศมาเลเซีย ทำให้สามารถจับกุมผู้ค้ารายใหญ่ได้ 3 ครั้ง ของกลาง กัญชาอัดแท่ง 393 กิโลกรัม

จังหวัดสตูลแบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ มีประชากรประมาณ 271,802 คน ในปี 2546 พบว่ามีจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด 1,169 ราย คิดเป็นอัตรา 430.09 ต่อประชากรแสนคน มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในอำเภอละงูสูงสุด คือ 524.22 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคืออำเภอท่าแพ 509.53 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอเมือง 488.34 ต่อประชากรแสนคน และกิ่งอำเภอมะนังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดน้อยที่สุด คือ 115.53 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดได้ดำเนินการด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง พบว่า จำนวนผู้เข้ารับการบำบัดได้รับการติดตามร้อยละ 100 สามารถเลิกได้เด็ดขาด จำนวน 1,095 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.67 เลิกไม่ได้ใช้ยาเสพติดชนิดอื่นแทน จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.54 ใช้สุราแทน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.97 และไม่สามารถติดตามได้ เสียชีวิต ติดคุก ติดทหาร จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.82 สำหรับในปี 2547 จากการดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่องทำให้มีจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ลดน้อยลงทุกอำเภอ และในภาพรวมของจังหวัดพบว่ามีอัตรา/แสน ลดลงจาก 430.09 เหลือเพียง 66.22 อย่างไรก็ตามยังพบที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดสูงในอำเภอเมืองสตูล คือ 108.07 ต่อแสนประชากร รองลงมาคือ อำเภอทุ่งหว้า 76.56 และอำเภอท่าแพ 45.20 ตามลำดับ และในกิ่งอำเภอมะนังไม่พบผู้ติดยาเสพติด

จังหวัดสตูล มีหมู่บ้านตามแนวชายแดน จำนวน 9 หมู่บ้าน อยู่ในเขตพื้นที่ 2 อำเภอคือ อำเภอเมือง จำนวน 5 หมู่บ้าน และอำเภอควนโดน จำนวน 4 หมู่บ้าน ดังนั้น จึงต้องมีการเฝ้าระวังและกระตุ้นให้หมู่บ้านดังกล่าวเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่อาจจะมีการหวลกลับคืนถ้าชุมชนหรือหมู่บ้านไม่เข้มแข็ง

ผลการดำเนินงานด้านยาเสพติดของจังหวัดสตูล ในปีงบประมาณ 2547 มีการดำเนินการดังนี้

1. ด้านการปราบปราม

- จับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ 2 ราย ผู้ต้องหา 5 คน ของกลาง ยาบ้า 1,940 เม็ด กัญชาแห้ง 299 กิโลกรัม จับกุมผู้ค้ารายย่อย ได้ 34 ราย ผู้ต้องหา 45 คน ของกลางเป็นยาบ้า 582 เม็ด กัญชา 1.8 กิโลกรัม

- จับกุม ผู้ครอบครองยาเสพติด ได้ 26 ราย ผู้ต้องหา 33 คน ของกลางเป็นยาบ้า 19 เม็ด กัญชา 0.3 กิโลกรัม

- จับกุมผู้เสพยาเสพติด ได้ 34 ราย ผู้ต้องหา 42 คน

2. ด้านการบำบัดรักษา

จากข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาในปี 2547 จำนวน 180 คน แยกเป็นอำเภอเมือง 108 ราย คิดเป็นอัตรา 108.07 ต่อประชากรแสนคน อำเภอทุ่งหว้า 15 ราย คิดเป็นอัตรา 76.56 ต่อประชากรแสนคน อำเภอกวนกาหลง 12 ราย คิดเป็นอัตรา 41.50 ต่อประชากรแสนคน อำเภอละงู 11 ราย คิดเป็นอัตรา 17.37 ต่อประชากรแสนคน อำเภอท่าแพ 11 ราย คิดเป็นอัตรา 45.20 ต่อประชากรแสนคน อำเภอกวนโดน 8 ราย คิดเป็นอัตรา 36.63 ต่อประชากรแสนคน กิ่งอำเภอมะนังไม่พบผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติด และต่างพื้นที่ 15 ราย

3. ด้านการป้องกัน/ควบคุมการแพร่ระบาด

- จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานยาเสพติดฯ และผู้นำผู้ประสานพลังแผ่นดินทุกหมู่บ้าน/ชุมชน มีผู้เข้ารับการอบรม 430 คน

- จัดฝึกอบรมแกนนำนักเรียน เครือข่ายด้านยาเสพติด โดยมีแกนนำนักเรียนจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั่วทั้งจังหวัดมีผู้เข้ารับการอบรม 80 คน

- รมรงค์ส่งเสริมให้สถานประกอบการและสถานศึกษาให้สามารถเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

- กวดขันผู้ค้ารายย่อยและผู้ที่เคยถูกจับกุมดำเนินคดียาเสพติด เข้ารับการฝึกอบรมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน จำนวน 53 คน

- ฝึกอบรมแกนนำเยาวชนร่วมใจทำความดีเพื่อแผ่นดิน โดยที่เยาวชนกลุ่มเสี่ยงผ่านการฝึกอบรม จำนวน 80 คน

- รมรงค์สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดการแข่งขันกีฬาภายในพื้นที่ตำบลหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้จังหวัดได้มอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนรับผิดชอบ โดยตรงเป็นเจ้าภาพปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเช่น

- ในสถานบริการ สถานบันเทิง สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงและแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ ให้ตำรวจภูธรจังหวัดสตูล เป็นเจ้าภาพประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ในสถานศึกษา ให้สำนักงานเขตการศึกษาพื้นที่สตูล เป็นเจ้าภาพร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- ในโรงงานและสถานประกอบการ ให้สำนักงานแรงงานจังหวัดสตูล เป็นเจ้าภาพร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- ในหอพัก บ้านเช่า ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสตูลเป็นเจ้าภาพร่วมกับส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.1.3 สถานการณ์ด้านยาเสพติดในกิจการประมงทะเล ของจังหวัดสตูล

จังหวัดสตูลมีสถานประกอบการทั้งหมด 622 แห่ง จำนวนลูกจ้าง 5,419 คน สถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขายปลีกและส่ง จำนวน 284 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.66 ธุรกิจบริการ จำนวน 181 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 29.10 ก่อสร้าง 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.82 อุตสาหกรรมประมงและต่อเนื่องจากประมงทะเล จำนวน 21 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.38 ซึ่งสถานประกอบการอุตสาหกรรมประมงและต่อเนื่องจากประมงทะเลส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอละงู ซึ่งเป็นอำเภอที่ติดกับทะเล กิจการส่วนใหญ่เป็นประเภทแพปลา ห้องเย็น

จำนวนลูกจ้างในสถานประกอบการทั้งหมด 5,419 คน เป็นลูกจ้างในกิจการประมงทะเลและต่อเนื่องจากประมง จำนวน 1,845 คน คิดเป็นร้อยละ 34.05 ลักษณะการจ้างงานส่วนใหญ่จะได้รับค่าจ้างเป็นรายวัน คิดเป็นร้อยละ 51.33 รองลงมาคือการจ้างเหมา คิดเป็นร้อยละ 37.05 ลูกจ้างในกิจการประมงและต่อเนื่องจากประมงเป็นแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 12.85 ของแรงงานประมงและต่อเนื่องจากประมงทะเล

จากข้อมูลผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลของจังหวัดสตูล ปีงบประมาณ 2547 (ตุลาคม 2546-กันยายน 2547) พบว่า จำนวนผู้ติด/ผู้เสพยาเสพติด มีจำนวน 180 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 37.78 อายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 28.33 อายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 20.56 และอายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 17.78 ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นผู้ในวัยกำลังแรงงาน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาจังหวัด ประเทศชาติ หากจำแนกตามการประกอบอาชีพจะพบว่าเป็นผู้มีงานทำมากที่สุด จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมาคือว่างงาน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 32.78 และนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 11.67 ซึ่งหากแยกตามการประกอบอาชีพจะพบว่าเป็นผู้ประกอบการอาชีพด้านการประมง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 22.78 ของผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดทั้งหมด นอกจากนี้พบว่าผู้ที่เข้ารับการรักษาพยาบาลส่วนใหญ่ใช้สารเสพติดประเภท กัญชา จำนวน 102 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.67 ยาบ้า 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.89 เฮโรอีน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.78 นอกนั้นเป็นสารเสพติดประเภทอื่น ๆ และผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ประกอบอาชีพประมง จะใช้สารเสพติดประเภทยาบ้ามากที่สุด

สุด ซึ่งอาจจะเนื่องจากสภาพการทำงานและลักษณะงานซึ่งต้องใช้แรงงานและต้องทำงานในช่วงกะ
คืนเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ ผู้ใช้แรงงานด้านการประมงที่ไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครอง
แรงงาน ซึ่ง จากข้อมูลการขึ้นทะเบียนเรือจากสำนักงานประมงจังหวัดสตูล ในปี 2546 มีเรือขึ้น
ทะเบียนจำนวน 3,751 ลำ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอำเภอเมืองสตูล จำนวน 1,628 ลำ คิดเป็นร้อยละ
43.40 อำเภอละงู จำนวน 1,366 ลำ คิดเป็นร้อยละ 36.42 ซึ่งมีผู้ประกอบการอาชีพด้านการประมงประมาณ
5,200 คน ซึ่งมีแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับอนุญาตทำงานจำนวน 473 คน

จากสภาพความเป็นมา ความสำคัญของปัญหาและผลการดำเนินงานด้านยาเสพติด
ของจังหวัดสตูลดังกล่าวมาแล้ว การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประมงทะเล
ของจังหวัดสตูล ไม่มีหน่วยงานใดดำเนินงานอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ประกอบกับผู้ว่าราชการ
จังหวัดสตูลได้มอบหมายเป็นพิเศษให้สำนักงานแรงงานจังหวัดสตูล ดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้
ไขปัญหาด้านยาเสพติดในกิจการประมง/ผู้ใช้แรงงานด้านประมง ซึ่งสำนักงานแรงงานจังหวัดสตูล ได้
ดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาเพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคและ
ผลสำเร็จของการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกิจการประมงทะเลของ
จังหวัดสตูล

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษารูปแบบ วิธีการ กระบวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในกิจการประมง เพื่อพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งของสถานประกอบการประมง
2. เพื่อเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นศึกษาเงื่อนไขที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งของสถานประกอบการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษากระบวนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายา
เสพติดในกิจการประมงและต่อเนื่องจากประมงทะเลของจังหวัดสตูล ในส่วนของหน่วยงานสังกัด
กระทรวงแรงงาน เฉพาะ โครงการ 60 วันเพื่อในหลวง และ โครงการ โรงงานสีขาว
2. ขอบเขตด้านระยะเวลาศึกษาภายในปีงบประมาณ 2547 (1 ตุลาคม 2546 -
30 กันยายน 2547)

1.4 กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา

ศึกษาการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสถานประกอบการกิจการ
ประมงในจังหวัดสตูล ในส่วนของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด โดยใช้วิธีการศึกษา
จากการเข้าร่วมดำเนินงานตามโครงการ 60 วัน เพื่อในหลวง ของสำนักงานแรงงานจังหวัดสตูลและ
โครงการ โรงงานสีขาว ของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสตูล

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความสำเร็จและกระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในกิจการประมงของจังหวัดสตูล

2) ทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ไปปรับปรุงการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการประมงของจังหวัดสตูล ในโอกาสต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกิจการประมง ดังนี้

- 2.1 ความหมาย/นิยามศัพท์
- 2.2 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 2.4 แนวคิดและทิศทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549)
- 2.5 ยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านยาเสพติดของกระทรวงแรงงาน
- 2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมาย/นิยามศัพท์

“สถานประกอบการ” หมายความว่า หน่วยงานแต่ละหน่วยของนายจ้างที่ดำเนินการตามลำพังเป็นหน่วย ๆ และมีลูกจ้างทำงานอยู่

“กิจการประมงทะเล” หมายความว่า งานหรือการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับการทำประมงทะเลโดยเรือประมง

“เรือประมง” หมายความว่า เรือที่ใช้สำหรับการทำประมงในทะเล

“นายจ้าง” หมายความว่า เจ้าของเรือประมงซึ่งใช้หรือยอมให้บุคคลอื่นใช้เรือของตนทำกิจการประมงทะเลหรือผู้ประกอบการประมงทะเล ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงาน โดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลด้วย

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้างไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม

“ค่าจ้าง” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานที่คำนวณจ่ายตามระยะเวลาและหรือให้หมายความรวมถึงเงินส่วนแบ่งที่นายจ้างตกลงจ่ายให้แก่ลูกจ้างตามมูลค่าของสัตว์น้ำที่จับได้

2.2 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดความหมายของยาเสพติดให้โทษไว้ว่า คือ สารเคมี หรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือวิธีการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น

- 1) ผู้ที่เสพยาต้องเพิ่มปริมาณการเสพยามากขึ้นเป็นลำดับ
- 2) ผู้ที่เสพยาจะเกิดอาการนอนยา เมื่อหยุดใช้ยา หรือขาดยา
- 3) ผู้ที่เสพยาจะเกิดความต้องการเสพทั้งร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา
- 4) ผู้ที่เสพยาจะมีร่างกายที่ทรุดโทรมลง

2.2.1 ประเภทของยาเสพติดให้โทษ

ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 ได้แก่ เฮโรอีน อีเทอร์พีน ฯลฯ จัดเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง

ประเภทที่ 2 ได้แก่ ผีน มอร์ฟีน โคคาอิน โคฟีนิลออกซิเลท เอทิลมอร์ฟีน ฯลฯ จัดเป็นยาเสพติดให้โทษทั่วไป

ประเภทที่ 3 ได้แก่ ยาแก้ไอ ยาแก้ท้องเสียที่มีฝิ่น โคคาอิน หรือโคฟีนิลออกซิเลท เป็นส่วนผสม ฯลฯ จัดเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดที่เป็นคำหรับยาที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผรุผสมอยู่

ประเภทที่ 4 ได้แก่ อะเซติคแอนไฮไดรด์ อะเซติคคลอไรด์ ฯลฯ จัดเป็นสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2

ประเภทที่ 5 ได้แก่ พืชกัญชา พืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย จัดเป็นยาเสพติดให้โทษที่มีเข้าข่ายในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 4

นอกจากนั้น มีการจำแนกตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท เป็น 4 ประเภท คือ

1) ประเภทกดประสาท ได้แก่ ผีน มอร์ฟีน เฮโรอีน โคเคอิน ยานอนหลับ ยาระงับประสาท ยาแก้ปวดประสาท เครื่องดื่มมีนเมาทุกชนิด สารระเหย เช่น ทินเนอร์ แล็กเกอร์ น้ำมันเบนซิน กาว เป็นต้น มักพบว่าผู้เสพติดมีร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง อ่อนเพลีย ฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย

2) ประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ ยาบ้า ยาอี กระท่อม โคเคน มักพบว่าผู้เสพจะมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย จิตสับสนหวาดระแวง บางครั้งมีอาการคลุ้มคลั่ง หรือทำในสิ่งที่คนปกติไม่กล้าทำ เช่น ทำร้ายตนเอง หรือฆ่าผู้อื่น เป็นต้น

3) ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี และเห็ดขี้ควาย เป็นต้น ผู้เสพจะมีอาการหลอนประสาท ฝันเพื่อง เห็นแสงวิจิตรพิสดาร หูแว่ว ได้ยินเสียงประหลาดหรือเห็นภาพหลอนที่น่าเกลียดน่ากลัว ควบคุมตนเองไม่ได้ ในที่สุดมักป่วยเป็นโรคจิต

4) ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน คือทั้งกระตุ้น กด และหลอนประสาทร่วมกัน ได้แก่ กัญชา ผู้เสพมักมีอาการหวาดระแวง ความคิดสับสนเห็นภาพลวงตา หูแว่ว ควบคุมตนเองไม่ได้ และป่วยเป็นโรคจิตได้

2.2.2 การสังเกตผู้ติดยาเสพติด

ยาเสพติดเมื่อเกิดอาการเสพติดแล้ว จะมีผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจ ซึ่งทำให้

ลักษณะ และความประพฤติกของผู้เสพเปลี่ยนไปจากเดิม อาจสังเกตได้ คือ

- 1) ร่างกายทรุดโทรม ซุปผอม
- 2) อารมณ์ฉุนเฉียว หรือเจ็บบขริ่มผิดปกติ จึงมักพบผู้เสพติดชอบทะเลาะวิวาท หรือทำร้ายผู้อื่น ในทางกลับกันบางคนชอบแยกตัวอยู่คนเดียว และหนีออกจากพรรคพวกเพื่อนฝูง
- 3) ถ้าผู้เสพเป็นนักเรียนมักพบว่า ผลการเรียนต่ำลง ถ้าเป็นคนทำงานมักพบว่า ประสิทธิภาพของงานจะลดลง หรือไม่ยอมทำงาน
- 4) ใส่เสื้อแขนยาวตลอดเวลา เพื่อปกปิดรอยเข็มฉีดยาตรงท้องแขนด้านใน หรือรอยกรีดตรงต้นแขนด้านใน
- 5) ติดต่อกับเพื่อนแปลกๆ ใหม่ๆ ซึ่งมีพฤติกรรมผิดปกติ
- 6) ขอบเงินจากผู้ปกครองเพิ่ม หรือยืมเงินจากเพื่อนฝูงเสมอเพื่อนำไปซื้อยาเสพติด
- 7) ขโมย ฉกชิง วิ่งราวเพื่อหาเงินไปซื้อยาเสพติด
- 8) ผู้ติดยาเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน จะมีอาการอยากยา บางคนมีอาการรุนแรงขั้น

ลงแดง

2.2.3 สาเหตุที่เริ่มมีพฤติกรรมใช้สารเสพติดในประเทศไทย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2545:34) ได้รายงานไว้ว่า เมื่อสิ้นปี 2536 มีผู้ติดยาเสพติดอย่างน้อย 1.27 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 2.2 ของประชากรไทย โดยมีผู้ติดยาเสพติดมากที่สุด คือประมาณ 0.41 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 32 ของผู้ติดยาเสพติดทุกประเภทยาบ้า ร้อยละ 20 หากเรียงลำดับประมาณการประเภทผู้ติดยาเสพติด จากจำนวนมากไปหาน้อย จะได้ดังนี้ สารระเหย กัญชา ยาบ้า เฮโรอีน และฝิ่น สำหรับสาเหตุที่เริ่มใช้ยาเสพติดตามที่สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้ประมวลไว้ มีหลายประการ ดังต่อไปนี้

1) ครอบครัว เช่นครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น ปัญหาสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว ผู้ติดยาเสพติด หรือติดอบายมุขในครอบครัว หรือครอบครัวค้ายาเสพติด ทำให้เกิดความกดดัน ไม่เท่าเทียมกันของพี่กับน้อง พ่อแม่ลำเอียง และแสดงกิริยารังเกียจ ต่ำหนิ หรือพ่อแม่มีภารกิจมาก ห่างเหิน ไม่มีเวลาดูแลลูก ทำให้เกิดความน้อยใจ ขาดความสุข จึงดับทุกข์ด้วยยาเสพติด หรือครอบครัวที่ใช้ระบบรุนแรง เช่นทุบตี คุ้งคำ ทำร้ายร่างกาย หรือทารุณกรรมทางจิตใจ เช่นถูกประณาม ส่วนมากจะเริ่มต้นที่วัยเด็ก จึงไม่อยากอยู่บ้าน ต้องหาทางออกนอกบ้าน อาจเป็นเส้นทางให้ไปพบกับเพื่อนกลุ่มที่ใช้ยาเสพติดได้

2) สาเหตุทางจิตใจ เช่น รู้สึกว่าความมีคุณค่ามันคงในตนเองต่ำ นुकคลิกภาพ ปัญหาทางอารมณ์ กังวลใจ มีปัญหาวิกฤติเฉพาะหน้า เช่นตกงาน เรียนหนังสือไม่ได้ เมื่อคิดแล้วจิตใจไม่เข้มแข็ง ไม่รู้วิธีหาทางออก หรือหาทางรับความช่วยเหลือ ไม่รู้วิธีจัดการกับปัญหาหรือมีความฝังใจกับ

เรื่องอารมณ์และจิตใจ หรือเกิดจากเรื่องทางจิตวิทยาสังคม คือเครือข่ายในกลุ่มเพื่อนเขาเสพ ตนเองต้องเสพด้วย เพราะกลัวจะเข้ากลุ่มไม่ได้

3) ตามเพื่อน เช่นเพื่อนชวน ปฏิเสธคนไม่เป็น อิทธิพลจากเพื่อน คบเพื่อนไม่ดี ยากลองบ้างเนื่องจากความกลัวตนเอง ยากรู้ ยากเห็น

4) สถานที่แวดล้อมและสังคม เช่น อยู่ในชุมชนที่มีผู้คิดยาเสพติด และค้ายาเสพติด มีแหล่งซื้อได้ง่าย หรืออยู่ในสถานบันการศึกษาที่มีคนในนั้น ใช้ยาเสพติดกันมาก หรือทำงานในสถานเริงรมย์ที่มีบุหรี่ปริ หรือสุรามาก

5) ผู้ให้คำปรึกษา เมื่อมีปัญหาไม่มีใครรับฟัง หรือให้คำแนะนำ หรือไม่มีช่องทางหาแหล่งที่จะเข้ามาช่วย ขาดความรู้แหล่งข้อมูล หรือไม่ก็ต้องการปกปิด เพราะยังหาคนไว้ใจที่จะระบายความคับแค้นใจไม่ได้ ยากหนีสภาพปัจจุบัน มองไม่เห็นอนาคตจึงเสพยาเพื่อประชดชีวิต

6) เพื่อการทำงาน เช่นผู้ขายบริการทางเพศ ใช้ยาเสพติดในการสร้างอารมณ์ก่อนออกทำงาน หรือบังคับร่างกายไม่ให้หลับ ทำงานได้ยาวนานหลายชั่วโมงติดต่อกัน หรือให้ออกกำลังกายแบกหามให้ทนทาน จึงใช้ยาเสพติด เช่นยาบ้า หรือใช้สารกล่อมประสาท เมื่อต้องเดินโชว์พิเศษ ในกลุ่มผู้ทำงานในสถานเริงรมย์

2.2.4 ประเภทของยาเสพติดที่แพร่ระบาด

1) ยาบ้าหรือแอมเฟตามีน มีการใช้ในกลุ่มของผู้ใช้แรงงาน ที่ต้องทำงานหนัก หรือทำติดต่อกันเป็นระยะเวลาานาน ต้องการมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันจากผลการจับกุมผู้จำหน่ายยาบ้ามีแนวโน้มการจำหน่ายยาบ้าเพิ่มสูงขึ้น

2) กัญชา เป็นยาเสพติดที่แพร่ระบาดรุนแรงรองลงมา มีการแพร่ระบาดอยู่ทั่วไปทั้งในเขตชุมชนเมือง และชนบท เนื่องจากมีราคาถูก หาซื้อเสพได้ง่าย ผู้เสพติดกัญชาส่วนใหญ่จะไม่นิยมเข้ารับการรักษา เพราะเห็นว่าเป็นยาเสพติดประเภทไม่ร้ายแรง

3) เฮโรอีน เป็นยาเสพติดที่แพร่ระบาดอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะชุมชนเมือง เขตเทศบาล และพื้นที่ใกล้เคียง บริเวณที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงคือบริเวณท่าเทียบเรือ และชุมชนแออัด ที่เป็นที่พักของกลุ่มผู้ใช้แรงงานประมง เนื่องจากมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายสะดวกกว่าที่อื่น

4) สารระเหย เป็นสารเสพติดที่แพร่ระบาดทั่วไป ทั้งในเมือง และชนบท โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษา แหล่งชุมชนต่างๆจะมีผู้เสพสารระเหย เพราะมีราคาถูก หาซื้อได้ง่าย การเสพไม่ยุ่งยาก ไม่ต้องหลบซ่อน รวมทั้งไม่ค่อยเห็นถึงอันตราย และผู้เสพติดสารระเหยก็ไม่ค่อยสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น เพราะผู้เสพไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเหมือนยาเสพติดชนิดอื่นๆ

5) ยาเอ็กซ์ตาซี หรือยาอี มีการแพร่ระบาดในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะแหล่งบันเทิงเริงรมย์ เช่น ห้องอาหาร คิสส์ ภัตตาคาร คอฟฟี่ชอป ตามโรงแรมต่าง ๆ เมื่อเสพเข้าไปแล้ว จะทำให้มีอาการเคลิบเคลิ้ม มีการแพร่ระบาดอยู่ในวงจำกัด

2.2.5 กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติด

กลุ่มลูกเรือประมง เป็นกลุ่มที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดสูง ควบคุมปัญหาได้ยาก เพราะลูกเรือประมงไม่มีหลักแหล่งที่อยู่แน่นอน การทำงานต้องทำในช่วงเวลากลางคืน จึงอาจจะทำให้มีการใช้ยาเสพติดเป็นเครื่องช่วยไม่ให้หลับ ยาเสพติดที่ใช้คือ กัญชา ยาบ้า และเฮโรอีน

กลุ่มอาชีพหญิงบริการ ส่วนใหญ่ต้องอาศัยยาเสพติดบางชนิดเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ให้ตนเองมีความกล้า โดยเฉพาะยาเสพติดประเภทยากล่อมประสาทชนิดต่างๆ เช่น เหล้าแห้ง ยานอนหลับ

กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กรรมกรรับจ้าง กลุ่มรถจักรยานยนต์รับจ้าง ผู้ขับรถยนต์บรรทุก ผู้รับจ้างขนสินค้า โดยเฉพาะยาบ้าในช่วงที่งานเร่งรีบ หรือบางคนรับจ้างงานหลายที่ในคราวเดียวกัน ทั้งกลางวันและกลางคืน ซึ่งทำให้ทำงานได้นานขึ้น แต่ก็มีจำนวนไม่มากนัก

กลุ่มนักเรียน นักศึกษา และเยาวชนในสถานศึกษา ที่อยู่ในบ้านเช่า หอพัก ที่ขาดการควบคุมดูแลจากผู้ปกครอง ทำให้บางคนมีโอกาสเข้าไปใกล้ชิดและติดยาเสพติดในที่สุด ยาเสพติดที่ใช้ได้แก่ กัญชา ยาบ้า และเฮโรอีน

กลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษา เยาวชนที่ว่างงาน ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่ง หรือมีช่วงเวลาทำงานไม่เต็มวัน โดยเฉพาะตามชุมชนต่าง ๆ หรือตามชนบททั่วไป การที่ไม่ได้รับการศึกษาเล่าเรียน ทำให้มีเวลาว่าง และมักจับกลุ่มกันมั่วสุมยาเสพติดประเภทต่าง ๆ ได้แก่ สารระเหย กัญชา และเฮโรอีน

2.2.6 ผลกระทบของปัญหา ยาเสพติด

อรัญ สุวรรณบุปผา (2533: 88) ได้กล่าวว่า ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ “เป็นภัยคุกคาม กัดกร่อน บ่อนทำลาย “ ประเทศไทยส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งต่อปัจเจกบุคคล และสังคมส่วนรวมในมิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ผลกระทบต่อตัวบุคคล

ยาเสพติดทุกชนิด จะมีผลโดยตรงกับร่างกาย และจิตใจ โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพ และสุขภาพอนามัย กรณีผู้ใช้ยาเสพติดชนิดฉีด จะมีโอกาสติด และแพร่เชื้อเอดส์ถึงร้อยละ 50 นอกจากนี้ด้วยยาบางตัว เช่น แอมเฟตามีน หากมีการใช้ต่อเนื่องในระยะยาวจะส่งผลกระทบต่อจิตประสาทส่วนกลาง ทำให้สมองเสื่อม โดยเฉพาะเด็ก และเยาวชน ทำให้ผู้เสพยา มีความสับสน นอนไม่หลับ รวมถึงพฤติกรรมความรุนแรงต่างๆ

- ผู้ติดยาจะไม่ได้รับการยอมรับ และถูกจำกัดสิทธิทางกฎหมายในการสมัครเป็นผู้แทน หรือสมาชิกทางการเมือง รวมทั้งการเข้ารับราชการ

- ผู้ใช้สารเสพติดที่เป็นผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะกลุ่มที่ขับขี่ยานยนต์ และผู้ที่ทำงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรม มักปฏิบัติงานด้วยความประมาท ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และอุบัติเหตุที่นำไปสู่ความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

2) ผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม

- ครอบครัวที่มีผู้ติดยา มักได้รับความเดือดร้อนจากผู้ติดยาในทุกด้าน นำไปสู่ความยุ่งยากขัดแย้ง แยกแยก และสิ้นเปลืองในการแก้ปัญหา
- ปัญหายาเสพติดได้ก่อให้เกิดความหวาดระแวงจากประชาชน และสังคมในวงกว้าง เนื่องจากเกรงว่าบุตรหลานจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือถูกประทุษร้ายจากผู้เสพยา ที่มีอาการผิดปกติทางจิต
- ผู้ติดยา มักก่อให้เกิดอาชญากรรมต่อเนื่อง ตั้งแต่การเข้าไปเกี่ยวข้องกับแหล่งอบายมุข การลักเล็กขโมยน้อย การประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การพนัน และอาชญากรรมต่าง ๆ
- สำหรับผู้ค้าและผู้เสพยาซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว เมื่อถูกจับกุมและถูกดำเนินการตามกฎหมาย จะส่งผลกระทบต่อสมาชิกในครอบครัวได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม

3) ผลกระทบต่อการบริหารจัดการภาครัฐ

- คดียาเสพติดที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นภาระต่องานกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบตั้งแต่ในระดับตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และการคุมประพฤติ นำไปสู่การปรับปรุงกฎหมาย การขยายงาน ขยายอัตราค่าถึง และขอผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น และการก่อสร้างสถานที่รองรับ ส่วนแต่มีผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลที่เพิ่มสูงขึ้น และทำให้เกิดคดีอื่น ๆ เกิดความล่าช้า
- นอกจากนี้ปัญหายาเสพติดได้ก่อให้เกิดทุจริต คอร์รัปชัน โดยเฉพาะการทุจริตต่อหน้าที่ การรับสินบน การกลั่นแกล้งรีดไถ แสวงหาผลประโยชน์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ประชาชนและสังคม เกิดความไม่ศรัทธา และเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

4) ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ และการคลังของประเทศ

- การผลิตและการค้ายาเสพติด จัดเป็นกลุ่มธุรกิจและเศรษฐกิจนอกกฎหมายที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิต แม้ว่าการค้ายาเสพติดบางส่วนจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และสร้างรายได้เมื่อมีการขาย แต่ก็ยังเป็นรายได้ของคนบางกลุ่มที่กระทำผิดกฎหมาย และเอารัดเอาเปรียบสังคมเท่านั้น
- ธุรกิจการค้ายาเสพติดได้ก่อให้เกิดการสูญเสียเงินตราแก่กลุ่มผู้ผลิตที่อยู่ภายนอกประเทศจำนวนมาก ซึ่งจากการศึกษาวิจัยศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2540 พบว่าเศรษฐกิจการค้ายาเสพติดมีมูลค่าระหว่าง 28,000 – 33,000 ล้านบาท
- ปัญหายาเสพติดทำให้รัฐบาลต้องทุ่มเทงบประมาณจำนวนมาก เพื่อใช้ในการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษา และฟื้นฟู แทนที่จะนำไปดำเนินการด้านอื่น ๆ ที่มีความจำเป็น เช่น การศึกษา การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ
- ปัญหายาเสพติดส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ เพราะทำให้ภาครัฐ และเอกชน ต้องสูญเสียทรัพยากรในการป้องกันแก้ไข โดยไม่จำเป็น รวมทั้งกระทบต่อทรัพยากรมนุษย์เพราะยาเสพติดมีส่วนทำลายพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสมองของแรงงานที่จะเป็น

พลังของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเศรษฐกิจใหม่ที่ต้องการความรู้และพลังปัญญาเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ

5) ผลกระทบต่อความมั่นคงและชื่อเสียงของประเทศ

- ผลการสำรวจของสำนักวิจัยเอแบค ระหว่างวันที่ 1-4 พฤศจิกายน 2542 พบว่า ประชาชนร้อยละ 31.7 เห็นว่ายาเสพติดเป็นปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศ โดยมีความสำคัญเป็นอันดับ 2 รองจากปัญหาลักลอบเข้าเมืองของชาวต่างชาติ สาเหตุเนื่องจากปัญหายาเสพติดได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองทั้งภายในและนอกประเทศ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นที่ตั้งของแหล่งผลิตยาเสพติด

- การแพร่ระบาดของยาเสพติด จะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียง และเกียรติภูมิของประเทศไทย ไม่เป็นที่ไว้วางใจของนานาชาติในด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ทำให้ไม่กล้าเข้ามาท่องเที่ยวหรือลงทุนทางการค้า และธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้ประเทศคู่แข่งฉวยโอกาสในการโจมตีประเทศไทย

จากการติดตามผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พอจะสรุปได้ว่า แม้ว่าทุกฝ่ายจะพยายามแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเต็มที่ แต่มีลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ ขาดการประสานงานอย่างจริงจัง และเน้นการทำงานในเชิงรับ หรือการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานมีปัญหาและข้อจำกัดหลายประการ ประกอบกับสถานการณ์ด้านยาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำให้ปัญหาดังกล่าวขยายตัวอย่างรวดเร็ว กลายเป็นภัยคุกคามคนไทยและสังคมไทย ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยน “วิธีคิด และวิธีดำเนินงาน” ใหม่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

2.2.7 ผลกระทบของปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ

ปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการนับเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ผลอันเนื่องมาจากปัญหาการใช้ยาเสพติดของผู้ใช้แรงงานส่งผลร้ายต่อ ผู้ใช้แรงงาน นายจ้าง ผู้ประกอบการ และประชาชน ผู้บริสุทธิ์จำนวนมาก ได้รับอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต พิกار และสูญเสียทรัพย์สินจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น เนื่องจากการใช้ยาเสพติดของผู้ใช้แรงงาน เช่น อุบัติเหตุบนถนนหลวง ส่วนมากเกิดจากคนขับรถกินยาบ้าหรือยาเสพติดบางชนิดในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ในการขนส่งสินค้าประเภทต่าง ๆ ผู้ใช้แรงงานหรือแม้แต่ผู้บริสุทธิ์ในสถานประกอบการอาจสูญเสียชีวิตหรือพิการได้ อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ที่ใช้ยาเสพติดขณะปฏิบัติหน้าที่

ผู้ใช้แรงงานนอกจากจะได้รับผลร้ายทางด้านร่างกาย และจิตใจจากการใช้ยาเสพติดต่าง ๆ โดยตรงแล้ว ยังอาจถูกไล่ออกจากงานได้เนื่องจาก ไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ฝ่าฝืนระเบียบของสถานประกอบการ ครอบครัวที่อยู่เบื้องหลังพลอยได้รับความเดือดร้อนอีกด้วย และที่สำคัญผู้ใช้แรงงานที่ใช้ยาเสพติดยังเป็นแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมกับบุตรหลานในครอบครัวของผู้ใช้

แรงงานเอง สำหรับเจ้าของสถานประกอบการย่อมได้รับผลเสียหายโดยตรงจากการใช้ยาเสพติดของผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการของตนเอง ดังนี้

- 1) ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ใช้แรงงานลดลง
- 2) ผลผลิตลดลง
- 3) เกิดอุบัติเหตุในการทำงาน และความเสียหายอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการ
- 4) เพิ่มค่าใช้จ่ายในการชดเชยค่าเสียหาย
- 5) เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลอาการเจ็บป่วยทั่วไปที่เกิดจากการเสพยาเสพติด

ยาเสพติด

- 6) ปัญหาความขัดแย้งในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
- 7) ปัญหาโจรกรรมทรัพย์สินในสถานประกอบการ
- 8) ปัญหาการเพิ่มภาระการบริหารงานบุคคลอันเนื่องมาจากผู้ใช้แรงงานมีปัญหา

การใช้ยาเสพติด

- 9) ปัญหาภาพจน์ขององค์กรที่มีปัญหา ยาเสพติด

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ถึงแม้ว่าการดำเนินงานด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในประเทศไทยจะ ได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้วและผลการดำเนินงานก็นับ ได้ว่าประสบผลสำเร็จพอสมควรแต่แนวความคิดต่าง ๆ ที่จะใช้การดำเนินงานนั้นประเทศไทยได้นำมาจากแนวความคิดของต่างประเทศ ยังไม่มีการศึกษาวิจัยอย่างจริงจังถึงรูปแบบหรือแนวความคิดเกี่ยวกับการป้องกันที่เหมาะสมกับสภาพสังคม กลุ่มเป้าหมาย และลักษณะปัญหาของประเทศไทยโดยเฉพาะแต่อย่างไรก็ตามแนวความคิดต่าง ๆ ที่นักวิชาการจากต่างประเทศเป็นผู้คิดค้นนั้นก็สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในประเทศไทยเราได้ดีพอสมควร

คณะอำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (ข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ,2525) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการป้องกันยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ ยา บุคคล และสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจัย และองค์ประกอบเหล่านี้ จะต้องมีการจัดการพร้อม ๆ กันไปโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย โดยแบ่งบทบาทหน้าที่พอจะสรุปได้ดังนี้

1) บทบาทในการป้องกัน และระบาคของยา โดยอาศัยกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่นเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ควบคุมอาหารและยา เจ้าของหรือร้านขายยา และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมอาชีพ ช่วยกันตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

- 2) บทบาทในการป้องกันสังคมหรือสิ่งแวดล้อมให้เป็นอันตรายต่อบุคคล โดยต้อง

คุณlemiให้มีแหล่งมั่วสุม ชมรม สมาคม และกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นมา สภาสังคมสงเคราะห์ต้องช่วยกัน
รณรงค์มิให้ประกอบกิจกรรมที่ชักชวนประชาชนไปสู่ความเสียหาย วัด สถาบันศาสนา ต้องมีส่วนช่วย
ให้บุคคลมีที่พึ่งทางใจ สื่อมวลชนต้องให้แนวคิดสร้างสรรค์แก่ประชาชน

3) บทบาทในการป้องกันด้านบุคคล โดยผู้เกี่ยวข้องกับผู้ใช้แรงงานมากที่สุด ได้แก่
ครอบครัว ชุมชน นายจ้าง เพื่อนร่วมงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงาน

เฮเลน นาวลิส (Helen Nowlis อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบ
ปรามยาเสพติด, 2531 : 14) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านการ
ป้องกันยาเสพติดได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมองปัญหาเสพติดไว้ 4 แบบ ซึ่งเป็นแนวความคิดที่คำนึง
ถึงองค์ประกอบ 3 อย่างที่สัมพันธ์กัน คือ คน ยา และสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1) รูปแบบทางกฎหมาย – ศีลธรรม (The Legal – moral Model) แนวความคิดนี้มอง
ปัญหาเสพติดโดยให้ความสำคัญกับยา ซึ่งถูกจำแนกออกเป็นชนิดที่ปลอดภัยและเป็นอันตราย คำ
ว่า ปลอดภัยในที่นี้หมายถึง กฎหมายหรือสังคมไม่ได้ห้ามใช้ ดังนั้นวิธีการที่จะกันยาเสพติดออกไป
จากคน จึงใช้วิธีการออกกฎหมายควบคุมเกี่ยวกับการปลูกพืชเสพติด การควบคุมการจำหน่ายยา การลง
โทษผู้ค้ายา การออกคำเตือนเกี่ยวกับอันตรายของยา การเพิ่มราคา ยา ซึ่งมีผลต่อร่างกาย จิตใจและสังคม
อย่างแรง แนวความคิดนี้เชื่อว่าถ้ามีการย้าให้มากที่สุดถึงอันตรายอันเกิดจากผลของยาแล้ว ก็จะช่วย
ยับยั้งการใ้ยาได้ นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาบางชนิดที่ทำให้เกิด
ปัญหา การชี้แจงให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับยาในแง่กฎหมาย ตลอดจนบทลงโทษเมื่อมีการซื้อ ขาย
เสพ และมีไว้ครอบครอง แนวความคิดนี้เชื่อว่าการลงโทษ และการขู่ว่าจะลงโทษช่วยให้คนกลัว ไม่กล้า
ทำ การที่แนวความคิดนี้แบ่งยาออกเป็น ชนิดที่ถูกกฎหมาย และผิดกฎหมาย คนก็เลยถูกแบ่งเป็นผู้ใ้ยา
และไม่ใ้ยาด้วยเช่นกัน โดยไม่คำนึงถึงชนิดของยาที่ใ้

2) รูปแบบสุขภาพอนามัย (The Public Health Model) แนวความคิดนี้มองปัญหา
ยาเสพติดว่าเป็นเรื่องของสุขภาพอนามัย หรือเป็น โรคภัยไข้เจ็บ และมองว่ายาที่ก่อผลให้คนเกิดการ
ติดยาได้ เป็นปัญหาที่น่าหนักใจ มากกว่าอันตรายของยา ซึ่งเป็นรูปแบบศีลธรรมกฎหมายเป็นห่วงอยู่
มากแต่ทั้ง 2 รูปแบบก็เน้นเป็นอย่างมากว่ายาเป็นตัวการสำคัญ ความแตกต่างประการสำคัญของการ
มองปัญหาเสพติด ตาม 2 แนวความคิดนี้ ก็คือ ในแนวความคิดสุขภาพอนามัย ไม่แยกยาออกว่าเป็นยา
ถูกกฎหมายหรือยาผิดกฎหมาย ดังนั้นจึงมักจะรวมเอาแอลกอฮอล์ (เหล้า) นิโคติน และคาเฟอีนเข้าไว้
ในสารเสพติดด้วย แต่ว่าแยกแยะ สิ่งเสพติดเหล่านี้ออกจากสิ่งอื่น ๆ ในแง่ที่ว่าป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ
หรือไม่ยอมรับ หาได้ง่ายและคนใ้กันทั่วไปหรือไม่

ดังนั้น การเพิ่มราคาซื้อ ขายยาเสพติดให้สูงขึ้นหรือการทำให้สังคมลดการยอมรับสิ่ง
เสพติดให้น้อยลงก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะลดปัญหาการใ้ยาเสพติด รวมทั้งควบคุมยาไม่ให้หาได้ง่าย
ทั่วไปด้วย

จากแนวความคิดนี้ ผู้ใช้ยาเสพติดจะถูกมองว่าเป็นคนอ่อนแอ หรือไม่อ่อนแอ เป็นคนที่แพ้หรือชนะ หรือ ไม่แพ้หรือชนะ แต่เนื่องจากการที่จะชี้ว่า ผู้ใดเป็นคนอ่อนแอ หรือไม่อ่อนแอ เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ก็เลยเกิดความคิดที่จะสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนเสียก่อน โดยใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น โครงการการศึกษาเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด ซึ่งมักจะใช้วิธีการให้ข่าวสารเรื่องภัยที่เกิดจากการใช้ยาบางประเภท อันตรายที่จะเกิดกับผู้ใช้และสังคมเมื่อไปติดยาเหล่านี้

3) รูปแบบจิตวิทยา – สังคม (The Psycho – social Model) แนวความคิดนี้ถือว่าคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดใน 3 องค์ประกอบคือ คน ยา และสิ่งแวดล้อม และถือว่าการใช้ยาและผู้ใช้ยา เป็นเรื่องสลับซับซ้อนและควรให้ความสนใจกับเหตุผลและความจำเป็นที่บุคคลต้องใช้ยาถือว่าการใช้ยาเป็นพฤติกรรมหนึ่งของคน เหมือนพฤติกรรมอื่น ๆ จะไม่ดำเนินหรือต่อต้านในเมื่อบุคคลมีความจำเป็นที่จะต้องใช้นั้น แนวความคิดนี้จะคำนึงถึงความแตกต่างของจำนวนยาที่ใช้ จำนวนครั้งที่ใช้แบบของการใช้ยา ประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้จากการใช้ ตลอดจนผลของยาซึ่งแตกต่างกันไปตามแบบที่ใช้และแตกต่างกันในระหว่างบุคคลที่ใช้ยาด้วย แนวความคิดนี้จะไปเกี่ยวข้องกับสังคม ก็ตรงที่ว่า อิทธิพลของเจตคติ และพฤติกรรมของบุคคลอื่น ที่แสดงออกมาต่อปัญหาการใช้ยาเสพติด เป็นอย่างไร สังคมเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เกิดการใช้ ก่อให้เกิดปัญหา อันสืบเนื่องมาจากการใช้ฯ ทั้งนี้โดยการที่บุคคลในสังคมให้คำจำกัดความของยา และมีปฏิกิริยาต่อการใช้ยาและผู้ใช้ยา การที่แนวความคิดนี้เน้นที่ ตัวคน และบทบาทขององค์ประกอบทางสังคม ดังนั้น จึงเสนอว่าให้ปฏิบัติต่อการติดยาเหมือน ๆ กับการปฏิบัติต่อพฤติกรรมในด้านการทำลาย หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่น และการให้ข้อมูลข่าวสารนั้น ถือว่าเป็นอันดับรองลงมาจากการศึกษา ถึงความต้องการทางด้านส่วนตัวและด้านสังคมของบุคคล

4) รูปแบบสังคม – วัฒนธรรม (The Socio – cultural Model) แนวความคิดของรูปแบบนี้ก็คือ เห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาก แทนที่จะแนะนำให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือภาวะทางสังคมวิธีนี้ก็กลับเห็นว่าบางสิ่งบางอย่างของสังคม ควรจะได้รับการปรับปรุงให้เหมาะกับบุคคล และความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ โดยเฉพาะทางด้านการศึกษา นั้น ควรลดความเคร่งครัด และความไม่เป็นกันเองลง แต่มุ่งคำนึงถึงนักเรียนในฐานะเป็นมนุษย์ให้มากขึ้น บริการทางด้านอนามัย และบริการทางด้านสังคมอื่น ๆ ควรจะได้คำนึงถึงผู้ใช้บริการมากกว่านี้ในด้านการทำงานควรให้คนทำงานได้รับค่าตอบแทนที่น่าพอใจแทนที่จะคิดถึงเรื่องการค้า ถ้าไรอย่างเดียว สำหรับด้านกฎหมายที่จะออกเพื่อควบคุมพฤติกรรมนั้นถ้าใช้กฎหมายแล้วเกิดผลเสียยิ่งไปกว่าปกติควรยกเลิกเสีย

2.4 แนวคิดและทิศทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549)

แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 9 เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการให้ความสำคัญกับภาคเกษตรกรรมไปพร้อมกับภาคอุตสาหกรรม มีการพัฒนาด้วยทางเลือกอื่น ๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่มากขึ้น

ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาของชาวบ้าน การพัฒนาภูมิปัญญา การรักษาป่าชุมชนเน้นการพัฒนาคนหรือให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา พัฒนาค้นให้เต็มศักยภาพ เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นคน ให้ความสำคัญกับครอบครัวที่เข้มแข็งและการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

ด้านยาเสพติด แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม ดังนี้ “การปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยปรับเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการดำเนินการให้เป็นไปในเชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการเพิ่มบทบาทของทุกฝ่ายในสังคมให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาทุกขั้นตอน โดย

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

1. ให้ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชนและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนด้วยกระบวนการประชาสังคมและชุมชนเข้มแข็ง โดยเฉพาะการเฝ้าระวังปัญหาการผลิต การเสพและการค้ายาเสพติด ตลอดจนเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน โดยให้ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมในการป้องกันตนเองแก่เด็กและเยาวชนที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด

2. ให้มีการคัดกรองกลุ่มผู้เสพยาเสพติดที่ไม่ใช่ผู้ค้าออกมาบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพรวมทั้งช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อให้มีโอกาสได้รับการฝึกอาชีพ สร้างรายได้และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

3. เร่งรัดการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการปราบปรามที่รวดเร็วเด็ดขาดจริงจัง และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนประสานความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อสกัดกั้นขบวนการผลิตและค้ายาเสพติด โดยเฉพาะพื้นที่รอยต่อบริเวณชายแดน ”

การเอาชนะปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนตามนโยบายรัฐบาล

ปัญหายาเสพติดได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และคุณภาพของประชากร ปี พ.ศ.2544 รัฐบาลภายใต้การนำของ ฯพณฯ ทักษิณ ชินวัตร ได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายเร่งด่วน โดยใช้หลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการบำบัดรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด จริงจัง ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานในการเอาชนะปัญหายาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้ประกาศไว้ต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ตลอดจนแนวทางที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางในการเอาชนะยาเสพติดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหายาอุปสรรคขัดข้องต่าง ๆ ที่ผ่านมารวมทั้งได้ระดมความคิดเห็น กำหนดแนวทางเพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติด ซึ่งทุกฝ่ายมีความเห็นร่วมกันว่าการที่จะหยุดยั้งปัญหายาเสพติดให้ได้จะต้องรวมพลังของแผ่นดินที่มีอยู่ทั้งหมดเข้ามาร่วมกันแก้ไข

ปัญหา จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของทุกส่วนราชการ และทุกองค์กรในสังคมรวมทั้งภาคประชาชน และกำหนดแผนปฏิบัติการเชิงรุกเพื่อเอาชนะยาเสพติดที่เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน จึงมี คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 119/2544 เรื่อง แนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. การปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน

กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกของปวงชนทุกคนในชาติให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดที่จะมีต่อประเทศ และให้ทุกคนมีจิตสำนึก ความมุ่งมั่นที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยตระหนักว่าการที่จะเอาชนะยาเสพติดได้มิใช่หน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่ทุกองค์กรในสังคมจะร่วมกันผนึกกำลังเป็นพลังของแผ่นดินเข้าสู่และเอาชนะยาเสพติดให้ได้อย่างรวดเร็ว โดยใช้มาตรการป้องกันนำการปราบปรามด้วยการดูแลและสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนและกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมคุณธรรมให้สถาบันทางสังคมต่าง ๆ โดยเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัวรวมทั้งเสริมสร้างมา การป้องกันและความมั่นคงให้แก่หมู่บ้านตามแนวชายแดน

2 การควบคุมตัวยาและสารเคมี

ตรวจสอบควบคุมและสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ พร้อมทั้งอุปกรณ์ในการผลิตยาเสพติดซึ่งจะออกไปสู่แหล่งผลิตที่สามารถนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติดทั้งภายในและภายนอกประเทศรวมทั้งควบคุมตัวยาหรือสารอื่นที่สามารถนำมาใช้ทดแทนยาเสพติดได้

3 การปราบปราม

พัฒนาบุคลากรทั้งทางด้านความรู้จิตสำนึกและพลังศรัทธาควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยีวิธีการและการสนับสนุนต่าง ๆ ในการสืบสวน ปราบปราม ตลอดจนนำมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้สิทธิและทำลายเครือข่ายการผลิต นายทุน ผู้ค้ารายใหญ่ ผู้มีอิทธิพล ผู้สมคบ ผู้ขน ผู้ค้ารายกลางและรายย่อย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเฉียบขาด จริงจัง

4 การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

ทำลายโครงสร้างของปัญหาเสพติด ด้วยการตัดวงจรของยาเสพติดด้วยการแยกผู้เสพติดออกมามบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งโดยระบบสมัครใจและระบบบังคับ ตลอดจนให้มีระบบการติดตาม ช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เพื่อให้สามารถกลับคืนสู่ครอบครัว สังคม ชุมชน และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพและการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานต่างๆทั้งของทางราชการ เอกชน และประชาชน เพื่อให้ผู้เสพติดมีโอกาสได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างทั่วถึง

5 การข่าว

จัดและพัฒนางานด้านการข่าว การประสานการข่าวและปฏิบัติการด้านการข่าวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้เป็นระบบ สามารถสนับสนุนการปราบปราม โดยเฉพาะการปราบปราม

การลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ การปราบปรามเครือข่ายผู้ผลิต นายทุน ผู้มีอิทธิพล ผู้สนับสนุนผู้ค้ารายสำคัญ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

6 การอำนวยความสะดวกและการประสานงาน

พัฒนางานด้านการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงานร่วมกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมตลอดทั้งทุกส่วนของสังคมไทย โดยขจัดปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไป (โดยทลายกำแพงของส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อเป็นการเปิดกว้างให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด) กำหนดลักษณะพื้นที่ที่จะเข้าไปดำเนินการ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลได้ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

7 การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

พิจารณาปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนการยุติธรรมในคดียาเสพติด ให้เอื้ออำนวยต่อการแก้ปัญหา ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการยุติธรรม และขจัดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการกับผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความเด็ดขาด รวดเร็ว และเป็นธรรม ตลอดทั้งเอื้ออำนวยตามนโยบายการให้ผู้เสพเป็นผู้ป่วยเป็นต้น

8 ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ดำเนินการด้านการต่างประเทศ เพื่อผลักดันและกดดันให้เกิดความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ โดยเฉพาะของภูมิภาคและประชาคมโลก โดยรวม โดยเฉพาะการแสวงหาความร่วมมือและความช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

9 การวิจัย พัฒนาและติดตามประเมินผล

จัดและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย และติดตามประเมินผลแผนงาน โครงการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างเป็นวิชาการ เพื่อพัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีหลักการและอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งได้รับการวิเคราะห์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นระบบการดำเนินงาน

เพื่อให้การดำเนินงานตามแนวทางในการเอาชนะยาเสพติดดังกล่าว เป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีประสิทธิภาพ สามารถขจัดปัญหาอุปสรรคตลอดจนกำแพงของระบบราชการและบังเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริงโดยเร็วจึงกำหนดการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. ให้มีคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามคำสั่งนี้ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง
2. ให้คณะกรรมการตาม 1. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) อำนวยความสะดวก สั่งการ ประสานงาน ควบคุม กำกับดูแล และตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของส่วนราชการ ตลอดจนหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์พหุวัฒนธรรมแผ่นดินและแนวทางในการเอาชนะปัญหายาเสพติด

2) กำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะปัญหาเสพติดให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์

3) ปรับปรุงประสิทธิภาพบุคลากรเพื่อให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติดบรรลุผล โดยเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีในเรื่องต่อไปนี้

(ก) การโยกย้ายข้าราชการ พนักงานองค์กรของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่

(ข) การให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ สำหรับข้าราชการและประชาชน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

(ค) การปกป้องคุ้มครองข้าราชการและประชาชนผู้ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(ง) การสรรหาข้าราชการที่ดี มีความสามารถ ไปปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

4) ให้มีอำนาจในการแต่งตั้งหรือเสนอให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการคณะทำงาน คณะที่ปรึกษา เพื่อรับผิดชอบดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นการเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะพื้นที่และให้คณะที่แต่งตั้งดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัดและรวดเร็ว

5) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

3. ให้ทุกส่วนราชการ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ถือว่าการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นภารกิจเร่งด่วน และเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องร่วมกันแก้ปัญหาให้บรรลุตามเป้าหมาย

4. ให้สำนักงานประมาตจัดระบบและจัดเตรียมงบประมาณรองรับการดำเนินงานและการปฏิบัติตามคำสั่งนี้

5. ในระหว่างที่ยังมิได้มีการกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่ ให้ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรุงเทพมหานครและจังหวัด(ศ.ปส.ภ./จ.)และศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเขตและอำเภอ(ศ.ปส.ข./อ.)ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด

สืบเนื่องคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 119/2544 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ.2544 เรื่อง แนวทางในการเอาชนะยาเสพติดดังกล่าว จึงได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 228/2544 ลงวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 เรื่อง แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดลงวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ให้มีแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544 - 2545 เพื่อส่งกรมอบหมายให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

2 วัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด คือ ระดมทุกส่วนในสังคมให้เกิดเป็นพลังของแผ่นดิน สำหรับต่อสู้เอาชนะปัญหาเสพติดด้วยการหยุดยั้งการขยายตัวของปัญหาและลดระดับความรุนแรงของปัญหาลงตามลำดับจนกว่าจะหมดไปในที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชนและกลุ่มนักเรียนและเยาวชน จากนั้นก็ให้ดำเนินการแก้ไขภายใต้กรอบแผนแม่บทการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2545 - 2549 ต่อไป

3. แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดประกอบด้วยแผนงานรองรับ 7 แผนงาน คือ

1) แผนการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ชายแดน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน จัดระเบียบและเสริมสร้างความมั่นคงของหมู่บ้านตามแนวชายแดนและควบคุมแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่รุนแรงพิเศษบริเวณชายแดน โดยให้กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ) กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในและกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงมหาดไทย กรมศุลกากร สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นหน่วยงานสนับสนุน

2) แผนการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดและลดความรุนแรงของปัญหายาเสพติดในพื้นที่ โดยให้กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน) และกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงาน ป.ก.ส. เป็นหน่วยงานสนับสนุน

3) แผนการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้เข้าไปติดยาเสพติด สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งควบคุมพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งในพื้นที่แพร่ระบาดรุนแรง ปานกลาง และเบาบาง ไม่ให้เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญให้ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การภาคเอกชนและองค์กรประชาชน เป็นหน่วยงานร่วมรับผิดชอบและสนับสนุน

4) แผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดอัตราการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษา ในลักษณะการก้าว การเสพติด และการติดยาเสพติดให้เหลือไม่เกินร้อยละ 5 ให้กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร และกรมการปกครอง เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม(กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ) กระทรวงสาธารณสุข กรมประชาสัมพันธ์ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน เป็นหน่วยงานสนับสนุน

5) แผนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้การช่วยเหลือดูแลและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและผู้ไ้ยาเสพติดให้กลับไปใช้ชีวิตอย่างปกติสุขในสังคม และตัดวงจรปัญหาการการคิด และการใช้ยาเสพติดมิให้ขยายตัว ให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การภาคเอกชน และองค์กรประชาชนเป็นหน่วยงานร่วมรับผิดชอบและสนับสนุน

6) แผนการปราบปรามยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อปราบปรามทำลายโครงสร้างการค้าและอิทธิพลผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ชายแดน พื้นที่รุนแรงพิเศษ พื้นที่แพร่ระบาดรุนแรง และพื้นที่แพร่ระบาดปานกลาง ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม(กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมสรรพากร เป็นหน่วยงานสนับสนุน

7) แผนการบริหารจัดการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารจัดการและเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และให้มีระบบการสนับสนุนที่เพียงพอและเอื้ออำนวยต่อการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติและการดำเนินงานในพื้นที่ให้สำนักงาน ป.ป.ส.เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยงานร่วมรับผิดชอบและสนับสนุน

ให้กระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจทั้งที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนนี้

4. ให้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด ประกอบด้วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งได้รับมอบหมายให้สั่งและปฏิบัติราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เสนาธิการทหารบก และเลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในเป็นกรรมการ และเลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในเป็นกรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็น กรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติด ในการอำนวยการกำกับ เร่งรัด และติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ เพื่อเอาชนะยาเสพติดให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยให้จัดตั้งสำนักงานอำนวยการแผนเพื่อรองรับภารกิจของคณะกรรมการนี้

5. เพื่อให้การบริหารจัดการ การดำเนินงาน การอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ในระดับภาค จังหวัด อำเภอ และพื้นที่ปฏิบัติการ เกิดเอกภาพ รวมทั้งมีการสนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน

1) ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกประสานงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดชายแดน ระดับภาคมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนและการเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยมีแม่ทัพภาคเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งนี้ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกองทัพบก

2) ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกระดับภาคมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการปราบปรามการค้ายาเสพติดระดับภาค การแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีลักษณะเชื่อมโยงคาบเกี่ยวกันหลายจังหวัด รวมทั้งการยุติปัญหายาเสพติดในพื้นที่สำคัญ ๆ ให้ได้โดยเร็ว โดยมีผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาคเป็นผู้อำนวยความสะดวก

3) ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกด้านการข่าวยาเสพติดทั้งในส่วนกลางและระดับภาค เพื่อบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารสำหรับดำเนินการต่อกลุ่มผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การอำนวยความสะดวกด้านข่าวของยาเสพติด การกำหนดมาตรการและแนวทางในการปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดรวมทั้งการสนับสนุนการปฏิบัติการในระดับพื้นที่ต่าง ๆ

4) ให้ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร(ศ.ปส.ก.) มีคณะอำนวยความสะดวกป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกองบัญชาการทหารสูงสุด ผู้แทนกองทัพบก ผู้แทนกองทัพเรือ ผู้แทนกองทัพอากาศ ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ส. ผู้แทนองค์กรภาคประชาชนที่ปลัดกรุงเทพมหานครคัดเลือก 1 คน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยความสะดวกสำนักอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการทำหน้าที่อำนวยความสะดวก กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงาน ในกรุงเทพมหานคร และให้จัดสำนักงานและบุคลากรประจำฝ่ายอำนวยความสะดวกรองรับการดำเนินงานของคณะอำนวยความสะดวกให้บังเกิดประสิทธิภาพ

5) ให้ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศ.ปส.จ.) มีคณะอำนวยความสะดวกป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ปลัดจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้แทนส่วนราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย 1 คน แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ผู้แทนหน่วยทหารในพื้นที่ซึ่งกระทรวง กลาโหมมอบหมาย 1 คน ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ส.ภาค ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. มอบหมาย 1 คน ผู้แทนองค์กรภาคประชาชนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดคัดเลือกคนเป็นกรรมการ และหัวหน้าฝ่าย

อำนาจการ ศ.ปส.จ. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้จัดสำนักงานและบุคลากรประจำฝ่ายอำนาจการรองรับการดำเนินงาน ของคณะอำนาจการให้บังเกิดประสิทธิ ภาพ

6) ให้ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเขต (ศ.ปส.ช.) และศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ (ศ.ปส.อ./ศ.ปส.กอ.) ทำหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับหน่วยงานและองค์กรประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีผู้อำนวยการเขตหรือนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณีเป็นหัวหน้าศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

6. การบริหารจัดการด้านงบประมาณ

1) ในปีงบประมาณแต่ละปีให้แต่ละกระทรวง ทบวง กรมที่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณแก้ไขปรับแผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด

2) ให้แต่ละกระทรวง ทบวง กรมที่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณปรับแผนงาน โครงการให้เป็นไปตามกรอบแผนงาน โครงการ กิจกรรมหลัก วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดให้มีการบูรณาการแผนปฏิบัติการนี้ในเชิงพื้นที่ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ เพื่อให้ทุกหน่วยงานประสานแผนและงบประมาณสำหรับร่วมมือกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ต่อไป

7. การรายงานผลการปฏิบัติ ให้หน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติการตามแผนรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานตามแผนให้คณะกรรมการอำนาจการแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดตามที่กำหนด

8. การติดตามประเมินผล

1) ให้คณะกรรมการที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายติดตามการปฏิบัติราชการตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 47/2544 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2544 ทำหน้าที่เร่งรัดติดตามการดำเนินงานของหน่วยราชการต่าง ๆ ตามแผนนี้และตามนโยบายของนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี

2) ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกันสถาบันการศึกษาทำการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนนี้ หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาตามแผนและรายงานผลให้คณะรัฐมนตรีทราบ

9. ให้กระทรวงกลาโหม กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก และกองทัพเรือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงจัดทำแผนยุทธศาสตร์สกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดบริเวณชายแดนทุกภาคตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 - 2549 เพื่อหยุดยั้งและคลี่คลายสถานการณ์ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้กองกำลังจากกองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

10. ให้กระทรวงการต่างประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสำนักงาน ป.ป.ส. จัดทำยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดและพัฒนานโยบาย

ด้านยาเสพติดระหว่างประเทศรวมทั้งการประสานผลักดันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินไปอย่างมีเอกภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดเป็นยุทธศาสตร์หลักสำหรับประสานพลังแห่งความร่วมมือในลักษณะพหุภาคีเพื่อต่อสู้กับปัญหา ยาเสพติด โดยมอบหมายให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ

วันที่ 14 มกราคม 2546 นายกรัฐมนตรีได้ประกาศสงครามต่อสู้เอาชนะยาเสพติดขึ้นเด็ดขาด โดยจัดประชุมมอบนโยบายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ROADMAP) โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 30 เมษายน 2546

- เป้าหมายเพื่อหยุดยั้ง กวาดล้าง ทำลายการค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดทุกพื้นที่
- กระทรวงแรงงานได้บูรณาการงาน/โครงการด้านยาเสพติดไว้ภายใต้โครงการรวมใจ

แรงงานไทยไร้ยาเสพติด มีจำนวน 11 โครงการ/กิจกรรม

- มีเป้าหมายเพื่อสกัดกั้นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

ระยะที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม – 2 ธันวาคม 2546

- มีเป้าหมายเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนให้หมดสิ้นไปหรือเบาบางลงจนอยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน

- กระทรวงแรงงานกำหนดให้ดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่ออีกจำนวน 10 โครงการ
- เป้าหมายเพื่อจัดการแพร่ระบาดในโรงงานให้หมดสิ้นไป

ระยะที่ 3 ตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม 2546 – 30 กันยายน 2547

- เป้าหมายเพื่อดำรงความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนในการเอาชนะยาเสพติด

อย่างยั่งยืน

- กระทรวงแรงงานได้กำหนดยุทธศาสตร์การต่อสู้เอาชนะยาเสพติด ปี 2547
- เป้าหมายเพื่อดำรงความเข้มแข็งของเครือข่ายและโรงงานเอาชนะยาเสพติด

อย่างยั่งยืน

เนื่องจากปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติ รัฐบาลได้กำหนดให้ กลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา

2.5 ยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านยาเสพติดของกระทรวงแรงงาน

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดให้นโยบายการปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วน การดำเนินงานด้านยาเสพติดของกระทรวงแรงงาน เป็นภารกิจที่สนองนโยบายรัฐบาลในการประกาศสงครามกับยาเสพติด โดยมีภารกิจหลักในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศกว่า 35 ล้านคน และเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความ

มั่นคงของประเทศ จากภารกิจหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานรับผิดชอบร่วมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์ชาติ 3 ด้าน เป้าหมายเพื่อดำรงความเข้มแข็งของเครือข่ายและโรงงานเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน ดังนี้

1. ด้านการป้องกันผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (POTENTIAL DEMAND)

- โดยให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายและเครือข่ายให้เข้มแข็งและรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ

- ประกอบด้วย 3 มาตรการหลัก ได้แก่

1. มาตรการดำรงความเข้มแข็งของเครือข่ายผู้ประสานพลังแผ่นดิน

1.1 ให้ความรู้แก่ผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดให้เข้าใจบทบาทและปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพให้ครบทุกจังหวัด

1.2 เผยแพร่ความรู้/จัดนิทรรศการเกี่ยวกับโทษและการป้องกันปัญหายาเสพติดให้แก่กลุ่มเป้าหมาย

- คนหางาน

- ผู้เข้ารับการศึกษา

- ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบกิจการ

2. มาตรการดำรงความเข้มแข็งในการต่อต้านยาเสพติดในสถานประกอบกิจการ

2.1 รณรงค์ให้สถานประกอบกิจการเข้าร่วมโครงการ โรงงานสีขาวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ นายจ้าง ลูกจ้าง ร่วมมือป้องกันมิให้ยาเสพติดแพร่ระบาดเข้าสู่โรงงาน

2.2 ติดตามสถานประกอบกิจการที่เข้าร่วมโครงการ โรงงานสีขาวให้ผ่านเกณฑ์เพื่อเป็นสถานประกอบกิจการเข้มแข็งเอาชนะปัญหายาเสพติด

2.3 ขอความร่วมมือนายจ้างอนุญาตให้ผู้ใช้แรงงานที่ติดยาเสพติดได้เข้ารับการรักษา และกลับเข้าทำงาน

2.4 ให้ความร่วมมือโครงการ/กิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการกับหน่วยงานภายนอกโดยบูรณาการไปในคราวเดียวกับโครงการ/กิจกรรม ของกระทรวงแรงงาน

3. มาตรการส่งเสริมสุขภาพและพละนาามัยของผู้ใช้แรงงาน

- ส่งเสริมให้นายจ้างจัดกีฬาในโรงงานเพื่อเสริมสร้างพละนาามัยที่ดีให้ผู้ใช้แรงงานห่างไกลยาเสพติด

2. ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด (DEMAND)

โดยให้ความร่วมมือฝึกอาชีพ และแนวอาชีพและจัดหางานให้ผู้ผ่านการบำบัด รวมทั้งการรณรงค์ปรับเจตคตินายจ้าง ลูกจ้าง เพื่อให้โอกาสแก่ผู้ผ่านการบำบัดมีงานทำและกลับสู่สังคมอย่างมีความสุข ประกอบด้วย 1 มาตรการหลัก ได้แก่

1. มาตรการตัดวงจรปัญหาการกลับเข้าสู่ขบวนการเสพยาเสพติด
 - 1.1 ให้ความร่วมมือฝึกอาชีพให้ผู้ผ่านการบำบัด
 - 1.2 ให้ความร่วมมือแนะแนวอาชีพและจัดหางานให้ผู้ผ่านการบำบัด
 - 1.3 รณรงค์ปรับเจตคตินายจ้างผู้ประกอบการ เพื่อให้โอกาสผู้ผ่านการบำบัดได้

ทำงาน

นโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกระทรวงแรงงาน

ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับบทบาทสำคัญของกระทรวงแรงงาน ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งการสร้างปัจจัยเอื้อต่อระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ดี เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นอย่างเต็มที่ ประกอบด้วย 9 โครงการ/กิจกรรม ภายใต้โครงการรวมใจ แรงงานไทย ไร้ยาเสพติด ดังนี้

1. โครงการโรงงานสีขาว

กลุ่มเป้าหมาย นายจ้าง ลูกจ้างในสถานประกอบการ

- รณรงค์ให้สถานประกอบการเข้าร่วมโครงการอย่างยั่งยืน
- ติดตามสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการให้ผ่านเกณฑ์
- ให้ความร่วมมือโครงการด้านการป้องกันป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ

กิจการกับหน่วยงานภายนอก โดยบูรณาการไปในคราวเดียวกับโครงการของกระทรวงแรงงาน

2. โครงการกลับสู่ชีวิตใหม่ (ภายใต้โครงการโรงงานสีขาว)

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ใช้แรงงานที่ติดยาเสพติดในสถานประกอบการ

- ขอความร่วมมือนายจ้างอนุญาตให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดและรับกลับเข้าทำงาน
- ประสานกับหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขให้ความร่วมมือบำบัดโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

ใช้จ่าย

3. โครงการกีฬาในโรงงาน

กลุ่มเป้าหมาย นายจ้าง ลูกจ้างในสถานประกอบการ

- ขอความร่วมมือนายจ้างจัดให้มีกีฬาในโรงงาน

4. โครงการ TO BE NUMBER ONE

กลุ่มเป้าหมาย นายจ้าง ลูกจ้างในสถานประกอบการ

- รมรณรงค์ให้สถานประกอบการกิจการเข้าร่วม โครงการอย่างต่อเนื่อง

- ให้ความร่วมมือ โครงการด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาเสพติดในสถานประกอบการกิจการกับหน่วยงานภายนอกโดยบูรณาการไปในคราวเดียวกับ โครงการของกระทรวงแรงงาน

5. การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายผู้ประสานพลังแผ่นดินในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

กลุ่มเป้าหมาย นายจ้าง ลูกจ้างในสถานประกอบการ

ให้ความรู้แก่ผู้ประสานพลังแผ่นดินอาชนะยาเสพติดในสถานประกอบการ เพื่อให้เข้าใจบทบาทสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการกับภารกิจด้านแรงงาน เช่น งานประชุม/สัมมนา นายจ้าง ลูกจ้าง

6. การเผยแพร่ความรู้/จัดนิทรรศการเกี่ยวกับโทษ และการป้องกันปัญหาอาเสพติดให้แก่ กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย

1. คนหางาน โดยการสอดแทรกในกิจกรรมอบรมคนหางานที่จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศและในประเทศ รวมทั้งการจัดนิทรรศการเผยแพร่

2. ชาวชน/ผู้เข้ารับการศึกษาอาชีพ โดยการสอดแทรกในการฝึกอาชีพหลักสูตรต่าง ๆ ของสถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานรวมทั้งการจัดนิทรรศการเผยแพร่

3. ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ โดยการสอดแทรกผ่านหน่วยประชาสัมพันธ์ (สำนักงานประกันสังคม)เคลื่อนที่ และเผยแพร่ผ่านทางสภาองค์กรลูกจ้าง

7. โครงการฝึกอาชีพให้ผู้ผ่านการบำบัด

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ค้า ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษา

ให้ความร่วมมือหน่วยงานภายนอก อาทิ กองทัพบก ในการฝึกอาชีพให้ผู้ผ่านการบำบัด

8. โครงการแนะแนวอาชีพและจัดหางานให้ผู้ผ่านการบำบัด

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ค้า ผู้เสพ ผู้ติดยาที่ผ่านการบำบัดรักษา

- ให้ความร่วมมือหน่วยงานภายนอก อาทิ กองทัพบก ในการฝึกอาชีพให้ผู้ผ่านการบำบัด

9. การปรับเจตคติของนายจ้าง เจ้าของสถานประกอบการและเพื่อนผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ เพื่อให้โอกาสผู้ผ่านการบำบัดรักษาแล้วในการทำงาน

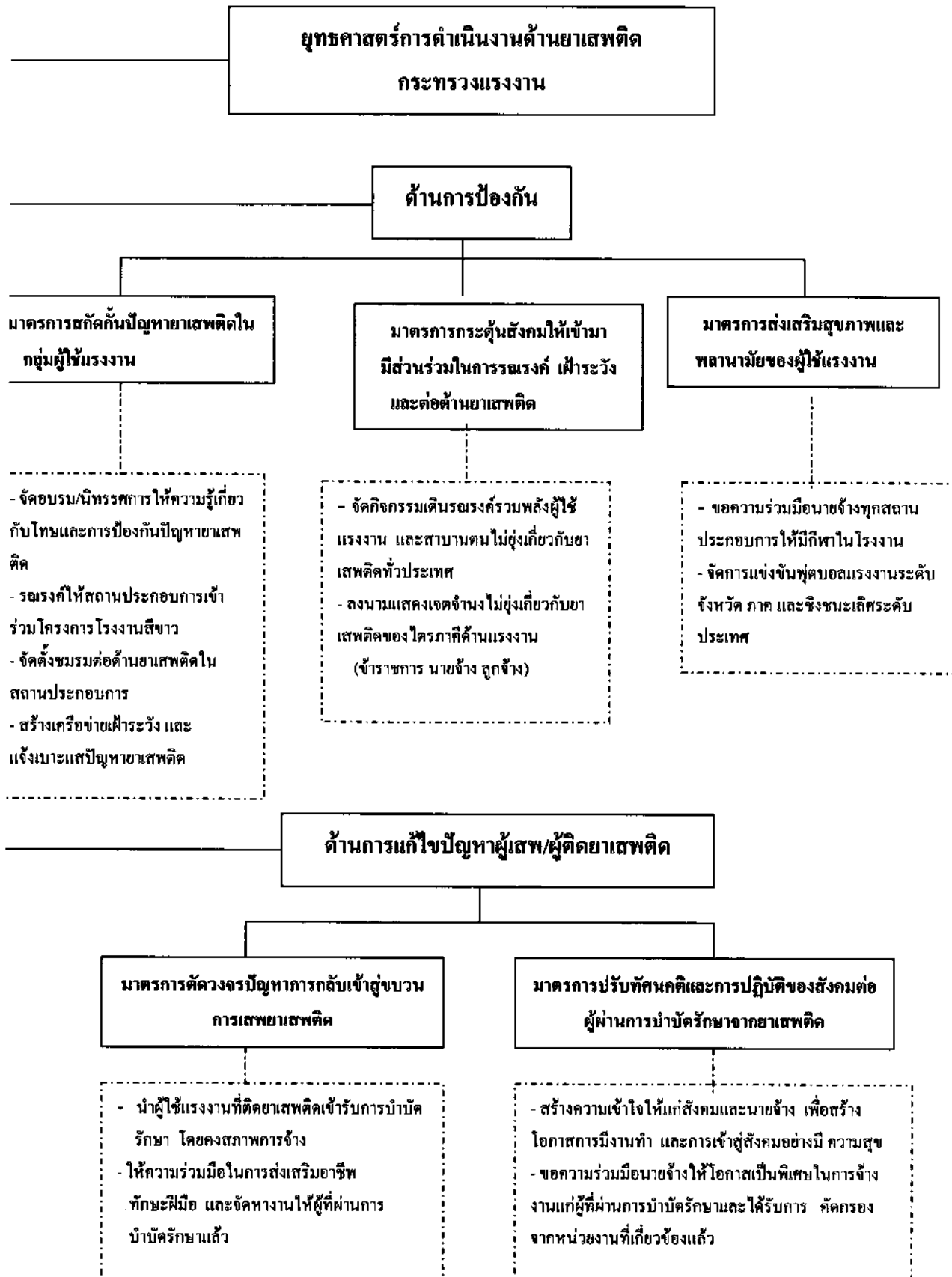
กลุ่มเป้าหมาย นายจ้าง เจ้าของสถานประกอบการและเพื่อนผู้ใช้แรงงาน

- สำนักงาน ป.ป.ส. ทำการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อปรับเจตคติของสังคมต่อผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

- กระทรวงสาธารณสุขจัดทำคู่มือ/เอกสารเผยแพร่เพื่อปรับเจตคติของสังคม กลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งสถานประกอบการกระทรวงแรงงาน ให้ความร่วมมือรณรงค์โดยบูรณาการกับงานด้านแรง

งาน เช่น การประชุมนายจ้าง ลูกจ้างเพื่อปรับเจตคตินายจ้างให้การยอมรับและให้โอกาสแก่ผู้ผ่านการบำบัดได้ทำงาน

ปรากฏตามแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านยาเสพติดของกระทรวงแรงงาน ดังนี้
แผนภูมิยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านยาเสพติดของกระทรวงแรงงาน

2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรรถ สุวรรณบุปผา (2533) กล่าวถึงปัญหายาเสพติดในประเทศไทยว่า ปัญหาเสพติดไม่ใช่ปัญหาใหม่ของประเทศ เพราะยาเสพติดเริ่มแพร่ระบาดเข้าสู่ประเทศไทย ในรูปของฝิ่นตั้งแต่สมัยสุโขทัยตอนต้น คือประมาณ 700 ปีมาแล้ว และสมัยพระรามาธิบดีที่ 2 (พระเจ้าอู่ทอง) กษัตริย์องค์แรกของกรุงศรีอยุธยา ได้มีการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในปี พ.ศ. 1903 ได้ออกกฎหมายลงโทษผู้เสพ และผู้ขายฝิ่นในกฎหมายลักษณะโจร จึงกล่าวได้ว่าประเทศไทยได้ดำเนินการปราบปรามยาเสพติดมาเป็นเวลา 433 ปี มาแล้ว โดยเฉพาะในสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้มีการประกาศเลิกสูบฝิ่นทั่วประเทศไทย และมีการเผาฝิ่น และอุปกรณ์การสูบฝิ่นที่ท้องสนามหลวง เมื่อปี พ.ศ. 2502 หลังจากนั้นได้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทมอร์ฟีน และเฮโรอีน ซึ่งเป็นยาเสพติดที่ทำมาจากฝิ่นเข้ามาแทน จนถึงปัจจุบัน การแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ยังมีได้บรรเทาเบาบางลง ไม่ว่าจะเป็นตัวยาที่เปลี่ยนไป และจำนวนผู้เสพที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2540, : 5-11) ยังได้รายงานผลในการดำเนินงานปี 2539 และแนวโน้มปัญหาเสพติดในประเทศไทยว่า จำนวนผู้ติดยาเสพติดยังไม่สามารถให้ตัวเลขที่แน่นอน แต่มีผู้ได้รับการบำบัดรักษากว่า 40,350 คน สามารถจับกุมคดียาเสพติด รวมทั้งสิ้น 148,506 คดี ผู้ต้องหาจำนวน 160,284 คน ของกลางยาเสพติดทุกประเภท มีน้ำหนักรวม 66,008.25 กิโลกรัม และสามารถทำลายไร่กัญชา รวมน้ำหนัก 78,110.30 กิโลกรัม แสดงให้เห็นถึงจำนวนผู้ติดยาเสพติดจำนวนมหาศาลในประเทศไทย และยังคงคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยว่า

ฝิ่น การแพร่ระบาดของฝิ่นเมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ที่ได้รับการบำบัดรักษา พบว่า 3-4 ปีที่ผ่านมาผู้เสพฝิ่นที่ได้รับการรักษามีแนวโน้มลดลง โดยตลอด จึงคาดว่า ผู้เสพฝิ่นคงจะลดจำนวนลงทุกปี

เฮโรอีน อัตราการการเสพก่อนข้างจะคงที่ โดยมีอัตราการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

กัญชา แม้ว่าผู้เสพกัญชาได้รับการรักษา มีเพียง 482 คน หรือร้อยละ 1.2 ขณะที่ผู้ได้รับการบำบัดจำนวน 19,611 คน หรือร้อยละ 48.6 ระบุว่ากัญชาเป็นยาเสพติดที่ใช้ครั้งแรก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้เสพกัญชาในระยะเวลาานกว่าที่จะอยู่ในภาวะขาดยา หรืออาจเลิกเสพไปเองหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรให้ความสนใจต่อปัญหา กัญชา เพราะเป็นปัญหาเริ่มต้นของการเสพติดในกลุ่มยาประเภท อื่น ๆ ต่อไป

สารระเหย เป็นสารเสพติดที่ได้รับความนิยมมากกว่ายาเสพติดชนิดอื่น การระบาดมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย เนื่องจากสารระเหย มีข้อจำกัด หลายประการ ได้แก่ กลุ่มผู้เสวมักเปลี่ยนไปเสพยาชนิดอื่น และมักเลิกเสพไปเองหลังจากที่เสพ ไปสักระยะเวลาหนึ่ง ทำให้คาดว่าช่วง 2-3 ปีข้างหน้า สภาพการแพร่ระบาดของสารระเหย น่าจะมีแนวโน้มที่ลดลง

โคเคน ปัญหาโคเคนในประเทศไทยเริ่มชัดเจนในปี พ.ศ. 2522 เครื่องขายการค้าโคเคนมีอยู่ 2 องค์ประกอบ คือ ชาวต่างชาตินำเข้ามาเสพเองในช่วงแรก และพัฒนาให้มีการจำหน่ายให้ผู้เสพ

ในประเทศไทย และ คนไทยส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้มีฐานะดี และได้รับการศึกษาจากต่างประเทศนำเข้ามาเสพ และเผยแพร่ในกลุ่มคนใกล้ชิด ผู้เสพโคเคนในประเทศไทยเป็นบุคคลในสังคมชั้นสูง ฐานะดี เนื่องจากมีราคาแพง จึงเสพเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ปัจจุบันแพร่ระบาดเข้าสู่สังคม สถานะจึงมีชั้นสูง ทำให้สามารถแพร่กระจายในกลุ่มของผู้มีฐานะดี

เอ็คตาซี (Ecstasy) เป็นตัวยาที่ถูกควบคุมพิเศษ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องยาควบคุมพิเศษ พ.ศ. 2521 มีสภาพการแพร่ระบาดในสังคมชั้นสูง ผู้มีรายได้ และวงการบินสูง เนื่องจากมีราคาแพง เมื่อเสพแล้วออกฤทธิ์หลอนประสาท ถ้าใช้ปริมาณมากจะเกิดอาการทางโรคจิตอย่างเฉียบพลัน จึงเป็นยาที่น่าเป็นห่วงทางการแพร่ระบาด และการเสพติดของประเทศไทยในอนาคต

ยาบ้า สภาพการและแนวโน้มการแก้ปัญหา ยาบ้ามีลักษณะการค้ำที่แตกต่างกับยาเสพติดอื่น ๆ คือความเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต และผู้ค้ายาบ้า กลุ่มกลไกของรัฐ และผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ โดยกลุ่มบุคคลเหล่านี้มีพฤติกรรมสนับสนุนให้ความคุ้มครองการผลิต และการค้า ทำให้ขบวนการเหล่านี้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลไกการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม กลายเป็นเครือข่ายอิทธิพล หากยังไม่มีการจัดการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ในอนาคตสภาพปัญหา ยาบ้า คงเป็นปัญหาสำคัญที่จะสร้างความสูญเสีย และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่เดิมกลุ่มเป้าหมายผู้เสพยาบ้าจะเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ผู้ขับรถยนต์ประเภทต่าง ๆ และกลุ่มเกษตรกร แต่ในปัจจุบันปรากฏชัดเจนว่า ผู้เสพยาบ้าได้มีการขยายตัวไปสู่กลุ่มผู้ว่างงาน และกลุ่มของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งพบว่าแนวโน้มสูงขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับอาชีวศึกษา และประถมศึกษา ตามลำดับ การเปลี่ยนแปลงไปใช้วิธีการสูบ สูด และฉีดแทน ผลการยืนยันทางการแพทย์ระบุว่า การเสพโดยวิธีดังกล่าว จะทำให้ฤทธิ์ของยาบ้ามีผลต่อร่างกายของผู้เสพสูงขึ้น จนนำไปสู่การติด หาก ปรากฏการณ์เป็นไปในลักษณะดังกล่าว ในอนาคตจำนวนผู้ติดยาบ้าจะเพิ่มสูงขึ้น และส่งผลกระทบต่อสังคมมากกว่าที่เป็นอยู่ หากพิจารณาการแพร่ระบาดของยาบ้าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา คงจะสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่ามีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยลำดับ ตัวชี้วัดที่ชัดเจน คือสถิติการจับกุม และจำนวนของกลางที่ยึดไว้สูงมาก แต่จำนวนผู้เข้ารับการรักษาการเสพติดยาบ้ามีจำนวนน้อย

นิโคติน เริ่มรุนแรง (อ้างถึงใน วรา เวชชาภินันท์, : 2542 : 27) ทำการศึกษาเรื่องการแพร่ระบาดของการใช้ยากระตุ้นประสาท : การศึกษาสำรวจปัจจัยปัญหา และผลกระทบต่อครอบครัวและสังคมของกลุ่มคนงาน โรงงานแปรรูปปลาจังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า สาเหตุสำคัญที่คนงานแปรรูปปลาใช้ยากระตุ้นประสาทเนื่องจากหาซื้อได้ง่ายและราคาไม่แพง เมื่อใช้ยาดังกล่าวจะทำให้ไม่ง่วงนอน และสามารถทำงานได้เพิ่มขึ้น หากหยุดใช้ยาจะไม่สามารถทำงานได้ หรือทำงานได้ช้าลง คนงานเหล่านี้มีความรู้เกี่ยวกับยากระตุ้นประสาทและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เพื่อนร่วมงาน

ส่วนใหญ่ใช้ยากระตุ้นกันอย่างแพร่หลาย จนกลายเป็นค่านิยมของกลุ่มคนงาน ในการสอบถามกลุ่มผู้ใช้ยาถึงความคิดเห็นว่าควรใช้ยากระตุ้นประสาทต่อไปหรือไม่ มีถึงร้อยละ 85.1 ที่ให้ความเห็นว่าควรใช้ยาดังกล่าวต่อไป

กิ่งแก้ว เกษโกวิท และคณะ (อ้างถึงใน วรา เวชชาภินันท์, : 2542 : 29) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาสุขภาพจิตของผู้ต้องโทษในทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น” พบว่า การฝึกให้บุคคลจิตใจดี เข้มแข็ง อดทน อดกลั้น มั่นใจในตัวเองและเอาชนะตนเองได้ รวมทั้งการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง น่าจะเป็นทางออกที่สำคัญที่จะนำไปสู่การป้องกันการเกิดปัญหาสุขภาพจิต

สนิท สมัครการ และคณะ (2530 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของคนหนุ่มสาวไทย” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีแหล่งซื้อขายเสพติดอยู่เป็นประจำนั้นมีอยู่ 2 แหล่งใหญ่ คือ มีผู้ชายอยู่ใกล้บ้านกับมีแหล่งที่สามารถระบุชื่อได้ชัดเจน แสดงว่าการซื้อขายเสพติดในประเทศไทยนั้นค่อนข้างจะสะดวก ง่าย ปัญหาสำคัญของผู้ติดยาเสพติด คือ สุขภาพร่างกายทรุดโทรมอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะผู้ติดยาจะต้องหาทางให้ได้ยามาเสพให้ได้ ไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตามทำให้เกิดมีปัญหาด้านสังคม และอาชญากรรมตามมาด้วย

มันทนา ภาณุกรณ์ และคณะ (อ้างถึงใน วรา เวชชาภินันท์, 2542 : 27) ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาการติดยาเสพติดของผู้ใช้แรงงานในภาคใต้ พบว่า กลุ่มติดยาเสพติดมีอุปสรรคในการทำงานมากกว่า ชอบการสมาคมมากกว่า เลือกเพื่อนที่จะคบมากกว่า มีครอบครัวที่มีประวัติการฆ่าตัวตาย โรคนิ่ว โรคจิต ประสาท ติดสุรา โรคพิษสุราเรื้อรัง ติดยาเสพติดและโรคเรื้อรังอื่น ๆ และมีสุขภาพไม่สมบูรณ์ อัตราการติดเชื้อโรอินจะสูงกว่ายาแก้ปวด การติดยาเสพติดเนื่องจากใช้ยาเป็นประจำเป็นเวลานานมากกว่าเหตุผลอื่น การกลับมาเสพใหม่เนื่องจากรู้สึกไม่สบาย

บทที่ 3

ผลการดำเนินการในระดับพื้นที่ ศึกษากรณี จังหวัดสตูล

ปัญหายาเสพติดได้คุกคามและมีผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยได้แพร่ระบาดไปถึงระดับหมู่บ้าน/ชุมชนซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของสังคม ประเทศชาติ นอกจากนี้ยังแพร่ระบาดเข้าไปในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาและเยาวชนซึ่งเป็นพลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคตเท่าที่ผ่านมาอาจจะกล่าวได้ว่าในการต่อสู้กับปัญหายาเสพติดยังไม่สามารถทำลายโครงสร้างของปัญหา ยาเสพติดให้บังเกิดประสิทธิภาพถึงระดับที่สามารถระงับยับยั้งการผลิตและการค้ายาเสพติดได้อย่างถาวร ทำให้ปัญหาการผลิต การนำเข้า การค้า และการแพร่ระบาดของยาเสพติดในแต่ละพื้นที่ยังคงดำรงสภาพและผู้กระทำผิดยังมีพฤติการณ์เคลื่อนไหวอยู่ตลอด กลุ่มผู้เสพยาเสพติดและผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยได้ขยายตัวอันสืบเนื่องมาจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมและกลยุทธ์ของการค้ายาเสพติด รวมทั้งอิทธิพลและผลประโยชน์หนุนหลังที่ยังไม่อาจจัดให้หมดสิ้นไปได้ ทำให้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลผลประโยชน์และกลายเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการผลิตและค้ายาเสพติดไปด้วย ปัญหา ยาเสพติดจึงได้เพิ่มความยุ่งยากซับซ้อนและรุนแรงมากยิ่งขึ้น แม้ว่าประชาชนทั่วไปจะประสบความสำเร็จ และได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติดแต่ก็คงจะไม่ร่วมดำเนินการแก้ไข การดำเนินการ ส่วนใหญ่กระทำโดยหน่วยงานภาครัฐเป็นหลักยังไม่สามารถระดมให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เมื่อได้วิเคราะห์ถึงยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยต้องแก้แล้วพบว่า จุดแตกหักในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอยู่ที่หมู่บ้าน/ชุมชนและพลังของคนไทยทั้งแผ่นดิน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดจึงมิใช่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐแต่เพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไปแต่เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะต้องมิจิตสำนึกในการรวมพลังแห่งความรักชาติรักแผ่นดินให้เกิดเป็นพลังของคนทั้งแผ่นดินเพื่อการแก้ไขยาเสพติดร่วมกัน

รัฐบาลได้กำหนดให้นโยบายปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วน กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานรับผิดชอบร่วม ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 2 ด้าน ได้แก่

ยุทธศาสตร์ป้องกันผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาลูกเสพยา/ผู้ติดยาเสพติด

นโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน เพื่อให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับบทบาทสำคัญของกระทรวงแรงงานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งการสร้างปัจจัยเอื้อต่อระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ดีเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการทำงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นอย่างเต็มที่

จังหวัดสตูล ได้สังเกตเห็นว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มสำคัญกลุ่มหนึ่ง เนื่องจากเป็นกลุ่มเศรษฐกิจของจังหวัด จึงได้มอบหมายให้สำนักงานแรงงานจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในจังหวัด ซึ่งนอกจากนี้ยังมอบหมายเป็นพิเศษให้สำนักงานแรงงานจังหวัดดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานประมงทะเล

เนื่องจากธุรกิจประมงทะเลของจังหวัดสตูลได้สร้างรายได้และมูลค่าให้กับจังหวัดอย่างมาก ดังนั้น หากผู้ใช้แรงงานประมงทะเลมีปัญหาการติดยาเสพติดจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของจังหวัดด้วย สำหรับพื้นที่การประกอบอาชีพประมงทะเลส่วนใหญ่ จะอยู่ในเขตอำเภอเมืองสตูล อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอท่าแพ ในปีงบประมาณ 2547 จังหวัดสตูลได้จัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัดดำเนินการด้านนี้ จำนวน 128,900.- บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 7.5 ของงบประมาณด้านยาเสพติดของจังหวัด

การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ โดยเฉพาะในกิจการประมงของจังหวัดสตูล เป็นการศึกษาเฉพาะ โครงการกิจกรรม เรื่อง โครงการ 60 วัน เพื่อในหลวง โครงการโรงงานสีขาว

1. โครงการ 60 วันเพื่อในหลวง

หลักการและเหตุผล

จังหวัดสตูลได้ประกาศสงครามเพื่อเอาชนะยาเสพติดและปฏิบัติการนับถอยหลัง 60 วันกับการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระยะเวลาดังกล่าว

จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา สำนักงานแรงงานจังหวัดสตูลได้จัดทำโครงการตรวจสถานประกอบการแบบบูรณาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่ผู้ใช้แรงงานเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและโครงการตรวจผู้ใช้แรงงานแบบบูรณาการเพื่อหาสารเสพติดและดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จังหวัดสตูล ซึ่งสามารถตรวจหาสารเสพติดในผู้ใช้แรงงานและแรงงานประมงรวม 2,771 คน พบผู้เสพสารเสพติด 2 ราย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างต่อเนื่องพร้อมนำนโยบายการปฏิบัติการนับถอยหลัง 60 วัน กับการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในห้วงระยะเวลา 1 ตุลาคม – 30 พฤศจิกายน 2546 สำนักงานแรงงานจังหวัดสตูล จึงได้จัดทำโครงการอบรมให้ความรู้(สร้างจิตสำนึก) โครงการเรือสีขาว และโครงการห้องข่าวสีขาว ขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้แรงงานไทยได้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
2. เพื่อให้นายจ้างผู้ประกอบการประมงทะเลและลูกเรือประมงได้ตระหนัก และให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายและกฎหมายที่รัฐบาลกำหนด
3. เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานและนายจ้างได้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และเจตนาที่ดีที่ถูกต้อง
4. เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานมีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง และเป็นแรงงานที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของนายจ้าง
5. เพื่อร่วมสร้างภูมิพลังแผ่นดินให้จังหวัดสตูลปลอดจากยาเสพติดอย่างยั่งยืนและถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วิธีดำเนินการ

กิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้(สร้างจิตสำนึก) เป็นกิจกรรมอบรมให้ความรู้ และสร้างเจตคติที่ดี ให้แก่ ผู้ประกอบกิจการประมง ลูกเรือประมง ผู้เกี่ยวข้องกับกิจการประมง เพื่อเป็นปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่บุคคลดังกล่าวเหล่านั้น โดยเฉพาะลูกเรือประมง ซึ่งเป็นอาชีพที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดในการประกอบอาชีพ เนื่องจากต้องทำงานในช่วงกลางคืน บางคนจึงอาศัยยาเสพติดกระตุ้นเพื่อให้สามารถทำงานได้ทัน ไม่่วงนอน ดังนั้นจึงต้องมีการกระตุ้น ชี้แนะ สร้างจิตสำนึกรวมทั้งให้ลูกเรือประมงดังกล่าวได้มีและเห็นบุคคลต้นแบบผู้ประสบความสำเร็จในกิจการประมง ตัวอย่างที่ดีที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพประมง จนสามารถเป็นเจ้าของกิจการประมงและห้องเย็น เป็นผู้ให้ความรู้และเป็นวิทยากรในการอบรมดังกล่าว และให้ผู้ประกอบการ/ลูกเรือประมง รวมทั้งครอบครัวแสดงเจตนารมณ์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

การอบรมให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก นอกจากลูกเรือประมงแล้ว เจ้าของเรือ เจ้าของกิจการ ไต่กั้งเรือ ก็มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นและป้องกันปัญหาเสพติด เพราะถ้าเจ้าของกิจการ เจ้าของเรือประมง เห็นความสำคัญจะเป็นบุคคลอีกบุคคลหนึ่งซึ่งจะคอยสอดส่องดูแลไม่ให้มีการใช้ยาเสพติดในกลุ่มลูกเรือประมงดังกล่าวด้วย

กิจกรรมโครงการเรือสีขาว เป็นกิจกรรมการตรวจปีศาจเพื่อหาสารเสพติดในลูกเรือประมง ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการดำเนินการตรวจปีศาจเพื่อหาสารเสพติดเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะ คังนั้น จึงต้องมีบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการตรวจปีศาจเพื่อหาสารเสพติดจังหวัดจึงตั้งคณะทำงานที่ร่วมกันหลายหน่วยงานตามคำสั่งจังหวัดสตูลที่1323/2546 ลงวันที่17 ตุลาคม 2546 มีหน่วยงานต่าง ๆ คือหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด, แผนก 4 กองกำกับการตำรวจน้ำสตูล, สำนักงานขนส่งทางน้ำที่ 5 สตูล, คำนวณตรวจคนเข้าเมืองสตูล, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล, ตำรวจภูธรจังหวัดสตูลหรือตำรวจพื้นที่ที่จะดำเนินการ ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยจะปฏิบัติงาน ณ ท่าเทียบเรือในพื้นที่ ถ้าเรือประมงลำใดลูกเรือผ่านการตรวจปีศาจแล้วจะติดป้ายเพื่อให้ทราบว่ามี การตรวจปีศาจ ลูกเรือประมงลำดังกล่าวแล้ว

นอกจากจะเป็นตรวจปีศาจเพื่อหาสารเสพติดในลูกเรือประมงแล้ว กิจกรรมเรือสีขาวยังบูรณาการกิจกรรมการตรวจแรงงานต่างด้าวเข้าไว้ด้วย เนื่องจากลูกเรือประมงส่วนใหญ่คนไทยจะไม่ค่อยทำงานค้ำนี้ ต้องมีใช้แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงาน จึงได้ให้มีการตรวจแรงงานต่างด้าวร่วมเข้าไปด้วย

กิจกรรมห้องข่าวสีขาว เป็นการจัดรายการวิทยุเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด และเป็นการประชุมสัมมนา ร่วมรณรงค์เพื่อป้องกันยาเสพติดในทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเชิญบุคคลที่มีความรู้ และที่ทำงานเกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินรายการ

ผลการดำเนินการโครงการ 60 วันเพื่อในหลวง

กิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้(สร้างจิตสำนึก) เป้าหมายดำเนินการ เจ้าของสถานประกอบการ/ลูกเรือประมง จำนวน 200 คน ผลการดำเนินการมีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 147 คน ซึ่งเป็นลูกเรือประมงทั้งในอำเภอเมืองและอำเภอละงู และผู้เข้ารับการอบรมรวมทั้งครอบครัวได้แสดงเจตจำนงก็ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

กิจกรรมโครงการเรือสีขาว เป้าหมายตรวจสอบหาสารเสพติดในปีสภาวะของลูกเรือประมงจำนวน 300 คน ผลการดำเนินการสามารถตรวจสอบปีสภาวะเพื่อหาสารเสพติด จำนวน 489 คน ในเบื้องต้นพบว่าปีสภาวะสีม่วง จำนวน 2 ราย แต่จากการส่งตรวจวิเคราะห์เพื่อหาสารเสพติด ปรากฏว่าไม่พบสารเสพติด และการตรวจแรงงานต่างด้าว ไม่พบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ไม่ได้รับอนุญาตทำงาน การตรวจปีสภาวะเพื่อหาสารเสพติดดังกล่าวแล้วไม่พบว่ามีสารเสพติดนับว่าเป็นเรื่องน่ายินดี และแสดงให้เห็นว่ากลุ่มลูกเรือประมง ได้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด ซึ่งในปีงบประมาณ 2546 ได้ตรวจสอบหาสารเสพติดในลูกเรือประมง จำนวน 1,072 คน ไม่พบสารเสพติดเช่นเดียวกัน แต่สามารถจับกุมแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ไม่ได้รับอนุญาตทำงาน 9 คน

จากกิจกรรมโครงการเรือสีขาว ที่ดำเนินการมา 2 ปี จะเห็นได้ว่าไม่พบสารเสพติดในการตรวจสอบหาสารเสพติดในปีสภาวะของลูกเรือประมง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าลูกเรือประมงส่วนใหญ่ในจังหวัดสตูลจะไม่ใช้สารเสพติดในการกระตุ้นการทำงาน อาจจะเป็นเพราะผู้ประกอบการ เจ้าของกิจการเจ้าของเรือ ลูกเรือประมง ได้ตระหนักถึงโทษของยาเสพติด และประกอบกับคนในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีวัฒนธรรมที่เคร่งครัดและวิถีปฏิบัติตามบทบัญญัติที่ห้ามเด็ดขาด จึงทำให้มีการเสพยาเสพติดน้อย

กิจกรรมห้องข่าวสีขาว เป้าหมายจัดรายการวิทยุเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารและผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด และการประชาสัมพันธ์ รณรงค์เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อาทิตย์ละ 1 ครั้ง ซึ่งสามารถดำเนินการจัดรายการวิทยุได้ 7 ครั้ง ทำให้ลูกจ้าง/เจ้าของสถานประกอบการ เยาวชนและประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้และทราบถึงผลการดำเนินงานของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัดสตูล

2. โครงการโรงงานสีขาว

หลักการและเหตุผล

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน มอบหมายให้จังหวัดสตูล โดยสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสตูล ดำเนินการโครงการ โรงงานสีขาว เพื่อมิให้ยาเสพติดแพร่ขยายเข้าไปสู่สถานประกอบการ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของลูกจ้างและเศรษฐกิจของนายจ้าง จังหวัดสตูล สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสตูล มีหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลลูกจ้างผู้ใช้แรงงานให้ได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้อง และเป็นธรรมตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานและ

กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นภารกิจหลักและอีกภารกิจหนึ่งคือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

ดังนั้นทุกจังหวัดต้องเร่งดำเนินการให้นายจ้าง ลูกจ้างเห็นความสำคัญและเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการ โรงงานสีขาว โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดในสังกัดกระทรวงแรงงาน ร่วมเป็นคณะกรรมการในเรื่องนี้ของจังหวัด ขอให้สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนำโครงการ โรงงานสีขาวไปชี้แจงต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน โดยเฉพาะด้านงบประมาณ สำคัญที่สุดข้าราชการทุกคนในสังกัดรวมถึงครอบครัวต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการผลิต จำหน่าย และเสพยาเสพติดโดยเด็ดขาด

จังหวัดสตูล ได้อนุมัติให้ดำเนินการ โครงการ โรงงานสีขาวจังหวัดสตูล เพื่อให้สถานประกอบกิจการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มิให้มีการซื้อขายหรือเสพในสถานประกอบกิจการ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ โรงงานสีขาว ตามคำสั่งจังหวัดสตูลที่ 1395 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2543 คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่

1. ประชาสัมพันธ์เชิญชวนนายจ้างเข้าร่วมโครงการ โรงงานสีขาว
2. แนะนำ ให้คำปรึกษานายจ้างในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์โครงการ โรงงานสีขาว
3. พิจารณาตรวจประเมินผล สรุปคะแนนตามหลักเกณฑ์โครงการ โรงงานสีขาว

วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้ นายจ้างและผู้ใช้แรงงานมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 2.2 เพื่อไม่ให้ยาเสพติดแพร่ขยายเข้าไปในสถานประกอบกิจการ
- 2.3 เพื่อให้ นายจ้างและผู้ใช้แรงงานนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่สังคมอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
- 2.4 เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานที่ติดยาเสพติดได้มีโอกาสบำบัดรักษาและฟื้นฟูให้หายจากการติดยาเสพติดและสามารถทำงานได้อย่างเป็นปกติ
- 2.5 เพื่อให้สถานประกอบกิจการ ได้รับรู้ถึงปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการในการกำหนดนโยบายและสนับสนุนให้มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการต่อไป
- 2.6 ลดจำนวนผู้ใช้แรงงานที่ติดยาเสพติดลงให้มากที่สุด
- 2.7 ผู้ใช้แรงงานมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสถานประกอบกิจการอันจะทำให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

หลักเกณฑ์โรงงานสีขาว

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาตามโครงการโรงงานสีขาวไว้ 8 ข้อ รวม 100 คะแนน โดยสถานประกอบกิจการที่ผ่านเกณฑ์โรงงานสีขาว จะต้องได้คะแนนรวมไม่ต่ำกว่า 80 คะแนน ดังนี้

1. มีนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในสถานประกอบกิจการ ให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบกิจการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1) ควบคุม สอดส่อง และดูแล ไม่ให้พนักงานของสถานประกอบกิจการ หรือบุคคลภายนอกกระทำการหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบกิจการ

2) พิจารณาคัดเลือกบุคลากรที่ไม่มีพฤติกรรมในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเข้าเป็นพนักงาน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้เสพยาเสพติดซึ่งได้รับการบำบัดการติดยาเสพติดและฟื้นฟูสภาพร่างกาย และจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติแล้ว และจัดอบรมพนักงานของตนให้มีความเข้าใจในการป้องกันการใช้ยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ

3) จัดทำบันทึกประวัติของพนักงานไว้ประจำสถานประกอบกิจการ โดยบันทึกประวัติอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและนามสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ และภูมิลำเนาของพนักงาน

4) ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงาน พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการแจ้งเมื่อพบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือให้ข้อมูล ข่าวสารหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยหรือควรเชื่อได้ว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบกิจการของตน และอำนวยความสะดวกในการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติด ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

2. มีป้ายหรือประกาศเตือนเกี่ยวกับยาเสพติด เรื่อง มาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบกิจการ ให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบกิจการ จัดให้มีป้ายประกาศหรือประกาศเตือนเกี่ยวกับพิษภัยหรืออันตรายโทษตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด โดยให้มีความชัดเจนเห็นได้ง่ายและมีข้อความเป็นภาษาไทย ข้อความที่สองจะมีภาษาอื่น ๆ นอกจากภาษาไทยก็ได้แต่ข้อความภาษาอื่นนั้นต้องมีความหมายตรงกับข้อความภาษาไทย และมีขนาดไม่ใหญ่กว่าข้อความภาษาไทย

3. มีคณะกรรมการรับผิดชอบดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ในสถานประกอบกิจการจะต้องมีคำสั่งกำหนดให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่สอดส่องดูแล ช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าของสถานประกอบกิจการในการดำเนินการ โรงงานสีขาว โดยแบ่งออกเป็น

1) กรณีสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้าง ไม่ถึง 50 คน ให้เจ้าของสถานประกอบกิจการหรือฝ่ายบริหาร ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ โรงงานสีขาวจากลูกจ้างทั่วไป

2) กรณีสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง เกิน 50 คนขึ้นไป ให้เจ้าของสถานประกอบการ กิจการ หรือฝ่ายบริหารออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสวัสดิการในสถานประกอบการเป็นคณะ ทำงานรับผิดชอบโรงงานสีขาวก็ได้

4. มีการอบรมให้ความรู้พนักงานเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าของสถานประกอบการ จะต้องมีการดำเนินการพัฒนาบุคลากร ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ความรู้ในแบบ ต่าง ๆ เช่น จัดประชุม จัดอบรม หรือการส่งเสียงตามสายในช่วงเวลาการพัก

5. มีกิจกรรมรณรงค์ เจ้าของสถานประกอบการจะต้องมีการดำเนินกิจกรรม เพื่อ รณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เช่น จัดนิทรรศการ การแข่งขันกีฬา คณิตรี การแสดงบนเวที แข่งขันประกวด เรียงความ ตอบปัญหาต่อต้านยาเสพติด

6. มีการตรวจสอบสุขภาพ เจ้าของสถานประกอบการ จะต้องมีการดำเนินการตรวจสอบ ภาพ และตรวจปัสสาวะให้แก่ลูกจ้างในสถานประกอบการ โดยจะเน้นการตรวจสอบประจำปีหรือ เฉพาะกิจ

7. ไม่มีผู้เสพ ผู้ซื้อ ผู้ขาย และผู้ผลิต ไม่พบพบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เจ้า ของสถานประกอบการ จะต้องดำเนินการให้สถานประกอบการ ปลอดยาเสพติด โดยไม่เสพ ไม่ ค้า ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด คือต้องมีการสอดส่องดูแลสังเกตพฤติกรรม การทำงานของพนักงาน ไม่บ่งบอกหรือชี้ชัดเจนว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จากคณะทำงานที่รับผิดชอบ

8. มีกระบวนการตรวจสอบ เจ้าของสถานประกอบการจะต้องดำเนินการในส่วน รายละเอียด เกณฑ์ 7 ข้อ โดยมีการบันทึกและเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้เพื่อให้คณะทำงาน โรงงานสีขาว สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

การมอบป้ายประกาศเกียรติคุณและเกียรติบัตรแก่โรงงานสีขาว

สำหรับสถานประกอบการที่ผ่านเกณฑ์และประกาศเป็น โรงงานสีขาว นั้น จะได้รับ มอบป้ายประกาศเกียรติคุณและเกียรติบัตรจังหวัดสตูล

ผลการดำเนินงานโครงการโรงงานสีขาว จังหวัดสตูล

สำหรับจังหวัดสตูลได้เชิญชวนสถานประกอบการสมัครเข้าร่วมโครงการ โรงงานสี ขาวอย่างต่อเนื่อง โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2544 เน้นสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 50 คนขึ้นไปเป็นอันดับแรก จนถึงปีงบประมาณ 2546 จังหวัดสตูลมีสถานประกอบการที่ผ่าน หลักเกณฑ์การเป็น โรงงานสีขาว จำนวน 51 แห่ง ลูกจ้าง 3,814 คน ได้แก่กิจการขนาด 1-9 คน จำนวน 8 แห่ง ลูกจ้าง 40 คน ขนาด 10-49 คน จำนวน 34 แห่ง ลูกจ้าง 1,745 คน และขนาด 50 คนขึ้นไป จำนวน 9 แห่ง ลูกจ้าง 2,029 คน ซึ่งเป็นกิจการประมงหรือต่อเนื่องจากประมงทะเล 6 แห่ง ลูกจ้าง 1,264 คน ได้แก่ บริษัท ผลิตภัณฑ์ปลากระป๋องสยาม จำกัด บริษัท ห้างเย็นปากบารา ซีฟู๊ดส์(2002) จำกัด บริษัท โรงงานปลาป่นปากบารา จำกัด,ห้างหุ้นส่วนจำกัด เกียรติเจริญชัยการประมง,ห้างหุ้นส่วน จำกัด แพปลา บาราเฟรชและห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างเย็นคำมะลิ

สำหรับในปีงบประมาณ 2547 มีสถานประกอบการผ่านหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดการเป็นโรงงานสีขาว จำนวน 53 แห่ง ลูกจ้าง 439 คน เป็นกิจการขนาด 1-9 คน จำนวน 39 แห่ง ลูกจ้าง 155 คน ขนาด 10-49 คน จำนวน 14 แห่ง ลูกจ้าง 284 คน เป็นกิจการประมงทะเลหรือต่อเนื่องจากประมงทะเล จำนวน 1 แห่ง ลูกจ้าง 16 คน คือ บริษัท ห้างเย็นสินภักดี จำกัด

นอกจากนี้การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในกิจการประมงทะเลของจังหวัดสตูล ยังมีกิจกรรมรณรงค์ให้ลูกจ้างสมัครเป็นเครือข่ายผู้ประสานพลังแผ่นดินของสถานประกอบการ ซึ่งมีลูกจ้างในกิจการประมงทะเลหรือต่อเนื่องจากประมงทะเลสมัครเป็นเครือข่ายผู้ประสานพลังแผ่นดิน จำนวน 3 แห่งคือ บริษัท ผลิตภัณฑ์ปลากระป๋องสยาม จำกัด บริษัท โรงงานปลาป่นปากบารา จำกัดและบริษัท ห้างเย็นสินภักดี จำกัด

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุป

จังหวัดสตูลเป็นหนึ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ประสบปัญหาอาชญากรรมเช่นเดียวกับจังหวัดอื่นๆ เนื่องจากเป็นจังหวัดตั้งอยู่ริมชายฝั่งทะเล มีท่าเทียบเรือประมง และยังเป็นเส้นทางในการลำเลียงยาเสพติดไปยังประเทศเพื่อนบ้าน จึงเป็นแหล่งค้า และแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด มีทั้งชุมชนในเขตเทศบาล ตำบล หมู่บ้าน ในอำเภอต่างๆ โดยมีหมู่บ้าน/ชุมชน

จังหวัดสตูล ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดสตูล (ศตส.จ.สตูล) เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่จังหวัด

ในการแปลงนโยบายลงสู่การปฏิบัติ ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัดสตูล ตลอดจนคณะทำงานฝ่ายแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานประกอบการกิจการประมง ใช้กรอบนโยบายรัฐบาลเป็นแนวทางในการดำเนินงาน คือยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด นโยบายของกระทรวงแรงงาน เป้าหมายการดำเนินงานของจังหวัด ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานประกอบการประมง ทุกกิจกรรมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นผลทำให้การสุ่มตรวจปีสภาวะเพื่อหาสารเสพติดในลูกเรือประมงไม่พบว่ามีผู้เสพยาเสพติด และสถานประกอบการกลุ่มเป้าหมายในจังหวัดสตูล ผ่านเกณฑ์และประกาศจัดตั้งเป็นโรงงานสีขาวรวม จำนวน 104 แห่ง ซึ่งเป็นกิจการประมงทะเลและต่อเนื่องจากประมงทะเลรวม 7 แห่ง

จากการศึกษาการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานประกอบการกิจการประมงของจังหวัดสตูลในส่วนของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน เป็นการศึกษาเฉพาะการดำเนินงานตามโครงการ 60 วันเพื่อในหลวงของสำนักงานแรงงานจังหวัดสตูล โครงการโรงงานสีขาวของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสตูลเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการประมง ผลการดำเนินงานตามโครงการ 60 วันเพื่อในหลวง ซึ่งมีกิจกรรมย่อย 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมเรือสีขาว เป็นการตรวจหาสารเสพติดในปีสภาวะของผู้ใช้แรงงานประมง ผลการดำเนินงานตรวจผู้ใช้แรงงานประมง จำนวน 489 คน ไม่พบสารเสพติด กิจกรรมอบรมให้ความรู้(สร้างจิตสำนึก) เป็นการอบรมให้ความรู้แก่นายจ้าง เจ้าของสถานประกอบการ ผู้ใช้แรงงาน เครือข่ายผู้ประสานพลังแผ่นดิน มีผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 147 คน และกิจกรรมห้องข่าวสีขาวเป็นการจัดรายการวิทยุเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงานด้านยาเสพติดของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน ซึ่งสามารถดำเนินงานได้ 7 ครั้ง ซึ่งนายจ้างเจ้าของสถานประกอบการ นายคสมาคมประมง ได้ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ซึ่งเห็นว่าเป็นโครงการที่สมควรจะดำเนินการทุกปี

ซึ่งจากการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานประกอบการกิจการประมงของจังหวัดสตูล โครงการ 60 วันเพื่อในหลวงและโครงการโรงงานสีขาว เป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านยาเสพติดของกระทรวงแรงงานในด้านการป้องกันตาม

มาตรการสกัดกั้นปัญหาหาสาเหตุในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน และมาตรการกระตุ้นให้สังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์เฝ้าระวังและต่อต้านยาเสพติด

ผลสัมฤทธิ์

1. กลุ่มลูกเรือประมง ผู้ใช้แรงงาน นายจ้างเจ้าของสถานประกอบการประมง มีภูมิคุ้มกัน ทำให้เกิดพลังแผ่นดินในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาหาสาเหตุ ทำให้สถานประกอบการมีความเข้มแข็ง
2. นายจ้างเจ้าของสถานประกอบการ ลูกจ้างกิจการประมงมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาหาสาเหตุ รวมทั้งครอบครัวปลอดภัยจากปัญหาหาสาเหตุ
3. กิจการประมงได้รับรู้ถึงปัญหาหาสาเหตุในกิจการ ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการในการกำหนดนโยบายและให้การสนับสนุนในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาหาสาเหตุ
4. มีการบูรณาการแผนงาน โครงการในการแก้ไขและป้องกันปัญหาหาสาเหตุ ทุกหน่วยงานร่วมกันดำเนินการ
5. ผู้ใช้แรงงานมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถทำงานเกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

4.2 ปัญหาอุปสรรค

จากการศึกษาโครงการ 60 วันเพื่อในหลวงและโครงการ โรงงานสีขาว พบปัญหาอุปสรรค ดังนี้

1. ลักษณะการทำงานส่วนใหญ่ของลูกจ้างกิจการประมงทะเล ต้องปฏิบัติงานในช่วงกลางคืนและ มีการเข้าออกงานบ่อย จึงทำให้การติดตามผลเป็นไปได้ยาก *ไม่สะดวกหรือไม่?*
2. บุคลากรของหน่วยงาน ไม่มีความรู้อย่างถ่องแท้ในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาหาสาเหตุ โดยเฉพาะงานที่ต้องอาศัยเทคนิคและความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เช่นการตรวจปัสสาวะเพื่อหาสารเสพติด

4.3 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาหาสาเหตุ เป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ดังนั้นทุกหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ทุกคนควรให้ความสำคัญเพื่อไม่ให้ยาเสพติดกลับมาในพื้นที่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาหาสาเหตุในกลุ่มประมง เนื่องจากผู้ใช้แรงงานกลุ่มประมงทะเลเป็นกลุ่มที่การปฏิบัติงานและการติดตามเป็นไปได้ยากเพราะลักษณะงานที่ต้องออกไปทำงานกลางทะเลเป็นระยะเวลานาน จึงขอเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงานดังนี้

1. ต้องมีการให้รางวัลตอบแทนเป็นพิเศษแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานในด้านนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นและให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญ เช่น การพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้

2. ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ให้ความรู้ความเข้าใจจนสามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

3. การจัดสรรงบประมาณการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกระทรวงแรงงานไม่ควรระบุหรือกำหนดว่าต้องดำเนินการในกิจกรรมใด แต่ให้เป็นอำนาจของหน่วยงานในจังหวัดว่าจะดำเนินการกิจกรรมใด โดยดูจากสภาพปัญหาเสพติดของจังหวัดเป็นหลัก

4. ควรรณรงค์ให้มีเครือข่ายผู้ประสานงานในทุกสถานประกอบการเพื่อเป็นผู้ที่สอดส่องดูแลในระดับองค์กร และสำหรับแรงงานต่างด้าวน่าจะจัดให้มีเครือข่ายโดยเฉพาะบุคคลที่สามารถพูดภาษาไทยได้เข้าใจ เพื่อจะได้เป็นบุคคลที่คอยให้คำแนะนำและสอดส่องดูแลแรงงานต่างด้าวด้วยกัน

5. ควรมีกิจกรรมติดตามผลการปฏิบัติงานของสถานประกอบการตลอด เช่น เดือนละ 1 ครั้ง อาจจะเป็นกิจกรรมตรวจเยี่ยมหรือให้เครือข่ายรายงานสถานการณ์ประจำเดือน เพื่อเป็นการเน้นย้ำการดำเนินงาน

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1 ด้านนโยบาย

1) นโยบายของรัฐบาลเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ควรเป็นระบบต่อเนื่อง ไม่ถือว่าเป็นงานของรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่ง ควรเป็นยุทธศาสตร์ชาติ ไม่ว่ารัฐบาลใดเข้ามาบริหารประเทศต้องดำเนินการต่อเนื่องจริงจัง โดยถือเป็นวาระแห่งชาติ

2) รัฐบาลควรสนับสนุน ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องจริงจัง เพื่อให้ปราศจากผู้เสพ ผู้ค้า เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ทั้งด้านบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3) รัฐบาลควรดำเนินงานป้องกัน และปราบปรามเพื่อแก้ไขปัญหายาอย่างเคร่งครัดและจริงจัง ต่อกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มเสี่ยงในสถานประกอบการ ทั้งการป้องกัน การปราบปราม การบำบัดรักษา การประชาสัมพันธ์ และการเพิ่มศักยภาพองค์กรที่ปฏิบัติงานป้องกัน และปราบปราม ยาเสพติด เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

4) รัฐบาลควรมีมาตรการ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ใช้แรงงานในกิจการบางประเภทยังต้องพึ่งพายาเสพติดเพื่อให้สามารถทำงานติดต่อกันเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยและเจ้าของสถานประกอบการมักจะปล่อยปละละเลยเนื่องจากเป็นผลประโยชน์ทางธุรกิจ

4) ส่งเสริมให้นายจ้างเจ้าของสถานประกอบการ ให้ความสำคัญสถาบันทางศาสนา ได้เข้ามามีบทบาทในการร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง ในการพัฒนาจิตใจ รู้จักบาปบุญคุณโทษ ของการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในทุกรูปแบบ ตามหลักการของศาสนาทุกศาสนา

5) สนับสนุน และส่งเสริมการจัดกิจกรรมในสถานประกอบการเพื่อป้องกันการแพร่

ระบาคของยาเสพติด ให้เหมาะสมกับประเภทกิจการของสถานประกอบการนั้นๆ โดยมีการประกวดให้รางวัล และให้ใบประกาศเกียรติคุณยกย่อง เป็นสถานประกอบการดีเด่นในการร่วมกิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

6) ออกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมาตรการการควบคุมสถานประกอบการในการให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง และมีบทลงโทษอย่างเด็ดขาดถ้าหากปล่อยให้พลละเลยให้มีการแพร่ระบาด หรือมีพฤติกรรมที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในทุกรูปแบบ ทั้งนายจ้าง และลูกจ้าง

2. ด้านการป้องกัน

1) สนับสนุนให้องค์กรทางศาสนาทุกศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการสนับสนุนงบประมาณ ความรู้อย่างจริงจัง

2) ต้องดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่องมิใช่เฉพาะช่วงการประกาศสงคราม ต้องสร้างความเข้มแข็งให้แก่ครอบครัว หมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ ผู้ใช้แรงงาน และต้องอาศัยความร่วมมือของทุกหน่วยงานไม่ว่าภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน และประชาชนทุกคนต้องให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง เพื่อให้เกิด “พลังแผ่นดิน” ที่เข้มแข็งและยั่งยืน

3) จัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้มีความพร้อมในทุกด้านและเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและสามารถให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาแก่ประชาชนทั่วไปได้

4) สนับสนุนงบประมาณให้แก่จังหวัดเป็นงบล่าช้า ซึ่งจังหวัดสามารถบริหารจัดการได้โดยพิจารณาจากสถานการณ์ของจังหวัด และการจัดสรรงบประมาณควรคำนึงถึงสภาพปัญหายาเสพติดของจังหวัด โดยไม่คำนึงว่าเป็นจังหวัดเล็ก หรือจังหวัดใหญ่

5) สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ

3. ด้านการปราบปราม

1) ด้านการข่าว มีผู้สืบข่าวในทางลับประจำ หมู่บ้าน / ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ ให้ติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ค้า ผู้เสพ และผู้ผลิตในพื้นที่อย่างใกล้ชิด โดยให้มีคำตอบแทนอย่างคุ้มค่า

2) ควรจัดตั้งชุดปราบปรามเฉพาะกิจ ระดับจังหวัด / อำเภอ โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อป้องกันปัญหาการรับสินบนและเรื่องความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน

4. ด้านอื่น ๆ

1) ควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เช่น การพิจารณาความดีความชอบเป็นพิเศษ ของผู้ปฏิบัติงานต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ในทุกระดับ

2) ส่งเสริมให้นายจ้างเจ้าของสถานประกอบการมีค่านิยมที่ดีในการรับบุคคลผู้เสพที่กลับตัวกลับใจเข้าทำงานในสถานประกอบการ

3) จัดฝึกอาชีพให้แก่ผู้เสพรที่ได้รับบาดเจ็บ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้มีงาน รวมทั้งสนับสนุนในเรื่องการประกอบอาชีพทุกรูปแบบ เพื่อป้องกันการกลับไปเสพยาเสพติดอีกครั้งหนึ่ง

ปัญหาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะลูกเรือประมง เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดสตูล และกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทุกคน ทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมดำเนินการ ทุกคนต้องมีจิตสำนึกในการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อให้สถานประกอบการเข้มแข็งเอาชนะปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กระทรวงแรงงาน,การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติคของกระทรวงแรงงาน,2546
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน,โครงการโรงงานสีขาว,2545
วรา เวชชาภินันท์,ทัศนคติของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในมาตรการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติคของกรมตำรวจ:กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา,2542
วรเดช จันทรศร,การนำนโยบายไปปฏิบัติ:ตัวแบบและคุณค่า.วารสารพัฒนบริหารศาสตร์,2528
สนิท สมัครการและคณะ,พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติคของคนหนุ่มสาวไทย.วารสารการ
วิจัยทางการศึกษา,สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,2530
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติค,คู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติค
ในสถานประกอบการ,2544
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติค,แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติค พ.ศ.
2544-2549,2544
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติค,พลังแผ่นดิน,วารสารสำนักงาน ป.ป.ศ.,2545
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 9 พ.ศ.2544-2549
อรัญ สุวรรณบุปผา,การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหายาเสพติคให้โทษในประเทศไทย.กรุงเทพฯ,
สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2533